პარასკევი, 1917 წ. მარიამობისთვის 25 (7) წელიწადი მესამე ფასი 15 კაპ.

საქართველო

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ Сакартвело.
ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღია არის დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ მკათათვიდან წლის დამლევამდე 10 მან. [illegible] მან., ერთი თვით (მხოლოდ [illegible]) [illegible] ცალკე № 10 კაპ. **განცხადების ფასი** სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 30 კაპ. უკანასკნელზე—20 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **სამგლოვიარო განცხადება** თითოჯერ 6 მანეთიდან—10 მანეთამდე—ზემოთ. **მისამართის გამოცვლა** ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1 მ. **ფული** და წერილები, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. **კონტორა ღიაა** დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

№ 187 ეროვნულ-დემოკრატიული გაზეთი № 187

გაზეთის შინაარსი

საგულისხმო ცნობები

რიგის რაიონიდან რუსის ჯარი კვლავ დახევას განაგრძობს. ფრონტი 60 ვერსზეა გარღვეული.

სტოკჰოლმის კონფერენცია არ შესდგა.

საკონრტ-რევოლუციო შეთქმულობაში მონაწილეობის გამო შეიპყრეს დიდი თავადნი მიხეილ და პავლე ალექსანდრეს ძენი მეუღლეებითურთ და დიმიტრი პავლეს ძე.

პეტროგრადის საქალაქო საბჭში 67 ბოლშევიკი აირჩიეს.

სახელმწიფო სათათბირო სასურსათო მონოპოლიის წინააღმდეგია.

კერენსკიმ აფიცრებისადმი სამადლობელო ბრძანება გამოსცა.

უკრაინელები მოითხოვენ, რომ ყველა საფოსტო და სატელეგრაფო დაწესებულებას შევჩენკოს სურათი და ეროვნული დროშა უნდა ამკობდესო.

სპარსეთში რუსის ჯარი ცარცვა-გლეჯასა და უწესოებას აწარმოებს.

ესპანეთში ფოსტა-ტელეგრაფის მსახურნი გაიფიცნენ.

თბილელი მიტროპოლიტი ლეონიდე ნაეკზარხოსალის სახლში გადავიდა.

წერილები

მეთაური. სტოკჰოლმის კონფერენციის ჩაშლა.
ბ. ქ. ორი შემოსევა.
ქართული პრესა. ,,ერთობა" დუყოვნებლივ ზავს მოითხოვს. „ქართველ ჯარისკაცთა საკითხები".

ამბროსი. სვანეთი და ლეჩხუმი.
კორესპონდენცია. ქართლიდან და სიღნაღის მაზრიდან.
დ. ლუკაშვილის ღია წერილი.

თბილისის მასწავლებელთა ყრილობა.

ახალი საკრებულო
(ყოფილი ხარფუხის კლუბი)
საზაფხულო სადგომი მიხეილის ქუჩა № 131.
შაბათს 26 აგვისტოს
I
ბავშვების საღამო
გიმნასტიკური სათამაშოები, მუსიკა, ცეკვა, ბავშვებისათვის წარმოდგენა და ბალეტი ორ განყოფილებათ.
II
ბავშვებისათვის ბოწვეული გამოჩენილი ფოკუსნიკი,
რომელიც აჩვენებს ბავშვებს ფოკუსებს და სხვა...
დასაწყისი საღ. 6 საათზედ.

ანონსი:
კვირას 27 აგვისტოს.
I
მოზრდილ ახალგაზრდებისათვის საღამო
სხვა და სხვა გასართობებით.
II
კონცერტი-კაბარე
სიმღერები, ცეკვა, მუსიკა.
დასაწყისი საღამოს 7 საათზედ.
2—742—1

გაზეთ „საქართველოს" კონტორისაგან

რადგანაც დღითი-დღე სიძვირე მეტის-მეტად მწვავე ხასიათსა, ღებულობს, იძულებული ვართ, გაზეთის ფასსაც დროებით მოუმატოთ, დღეიდან გაზეთის
თითო ნომერი ეღირება 15 კაპ.
ხელის მომწერთა ფასები შეიცვლება პირველ ენკენისთვიდან.

სწავლა-განათლების სამინისტროს უწყებაში მყოფი
8-კლასიანი (ვაჟთა და ქალთა)
პუშკინის გიმნაზია
(სრულ უფლებიანი)
თხოვნები მიიღება 1-ლი თბილისის მოსამზადებელ კურსების კანცელარიაში პუშკინის ქ. № 4. 10—1 საათამდე და 5—7-დე.
8--735—7

ექიმის თანაშემწე
ვანო საათაშვილი
ღებულობს ავადმყოფებს საღ. 6—8 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლებით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხ.
მისამართი: ფასანაურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი).
4—748—თ.

[illegible]
ქალანდარიშვილი
[illegible]
მანგლისში
საკადეტო კორპუსის ბანაკში

ექიმი
შ. ი. მაჩაბელი
იღებს [illegible] და შინაგან სნეულთ. ავადმყოფებს [illegible] დღე, კვირა-უქმის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე. [illegible] ქ. № 4. (თ.—302—)

ექიმი
გ. დ. წინამძღვრიშვილი
ყოფილი ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტის თერაპევტიული კლინიკებისა. შინაგანი სნეულებანი გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულ. სპეციალურად იღებს საღ. 5—7 საათამდე ყოველდღე გარდა ხუთშაბათისა.
მიხეილის პროსპ. № 86, მეტეხის საბაღო[illegible].

ექიმი
ა. დ. კეკელია
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულს და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116.
(თ—703—12)

ექიმი
გ. გ. მუხაძე
იღებს ხელოსნებს ავადმყოფებს საღამოს 5-6 ს.-მდე, კვირა დღეს გარდა
მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; [illegible] საზოგადოების შენობის პირდაპირ; სახლი [illegible]. ტელ. № 5—77.

ექიმი ქალისა
ე. ივ. გელდიაშვილი-მათეშვილისა
იღებს ავადმყოფებს:
დილით 9—2 საათ. საღ. 5—7 საათ.
[illegible] ქუჩის კუთხე № 20

ექიმი
გ. ფ. მგალობლიშვილი
ქალებისა და საქირურგიო სნეულებით ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათამდე.
მისამართი: [illegible] ქუჩა № 41, [illegible] სართული, ტელ. 9—58.

ექიმი
გ. ვ. ვეშაპიძე
ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 საათამდე [illegible] ძეგლის პირდაპირ, [illegible] ქუჩა, № 12.

ექიმი
დ. ვ. ჯავახიშვილი
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირა-უქმისა დილის 1 საათიდან 2 საათამდე და საღამოს 6-დან 7 საათამდე.
გუნიბის ქუჩა № 41
თ—719—7

ექიმი
ე. ლ. შალამბერიძე
იღებს სახლით და საშვილოსნოს ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათამდე.
მისამართი: პეტროგრადის ქუჩა № 1

თბილისი, მარიამობისთვის 25.

სტოკჰოლმის კონფერენციის ჩაშლა.

მრავალ-ტანჯულ სტოკჰოლმის კონფერენციის საქმე საბოლოოდ ჩაიფუშა.

რამოდენიმე თვეა, რაც რუსეთის დემოკრატია შეუპოვლობას იწევა მეომარ სახელმწიფოთა სოციალისტების შორის... ყველას გვ ხსოვს პირველი წინადადება პეტროგრადის მუშათა საბჭოსი, მთელი ქვეყნის დემოკრატიისადმი მიმართული... ეს რუსეთის რევოლუციის ყვავილობაში იყო, როცა ბევრი ურწმუნო თომაც-კი ცდებოდა და რუსეთის მუგუზალით მთელი ევროპის რევოლუციით ანთებას მოელოდა. ეს ის დრო იყო, როცა პეტროგრადის პროლეტარიატი მთელი ქვეყნის დემოკრატიის მეთაურობას ჰკისრულობდა... მაგრამ უკულტურობამ, პოლიტიკურმა და ეკონომიურმა უმწეობამ მალე იჩინა თავი და რევოლუცია ანარქიათ გადიქცა.

მოსკოვის თათბირმა არა თუ მოსპო, კიდეც უფრო გაამწვავა ეს ანარქია. დღეს რუსეთი ორ ბანაკად არის დაყოფილი: „ბოლშევიკები" მზად არიან ახალი სამოქალაქო ომი დაიწყონ; გერმანელთა შემოტევა, რიგის სამარცხვინო დათმობა და რუსის ჯარის თავზარდაცემული დახევა პეტროგრადისაკენ,—უკანასკნელი წვეთი აყო რუსეთის მოკავშირე სახელმწიფოთა მოთმინებისა...

ფრანგ-ინგლისელ სოციალისტებს გამოელიათ ნდობა პეტროგრადის „სოვეტისა".

რუსეთის სოციალისტების სახელი გატყდა: მოკავშირეებს აღარა ჰ ურთ თავიანთი სახელმწიფო მაგულის ბედი პეტროგრადის რევოლუციებზე აშენონ ..

ამის პირველი ნიშანი სტოკჰოლმის კონფერენციის ჩაშლა არის.

ორი შემოსევა

პოპულიარული აზროვნება ერთგვარს მსგავსებას ჰხედავს გერმანელების შემოსევასა და ნაპოლეონ პირველის ლაშქრობის შორის. ბევრს იმედი აქვს, რომ პირველიც ისე უკუღმართად დამთავრდება თავდამსხმელისათვის, როგორც უკანასკნელი დამთავრდა. რუსის ჯარი პეტროგრადსა და მოსკოვს დასთმობს და აღმოსავლეთით დაიხევს. გერმანელი რაზმები შევლენ დაცლილებულ სატახტო ქალაქებში. ამ დროს მოუსწრობს რუსეთის სასტიკი ზამთარი და შეასრულებს მას, რაც რუსი სარდლების სტრატეგიამ და ტაქტიკამ ვერ შესძლო ე. ი. სრულიად გაანადგურებს მტრის ლაშქარს. და გულზვიადი გერმანია იძულებული იქნება ქედი მოიხაროს ხერხიანი მოწინააღმდეგის წინაშე.

აქვს თუ არა ასეთს რწმენას რაიმე რეალური ნიადაგი? საკმაოა ერთი შეხედვა იმის დასანახავად, რომ ნაპოლეონის თავდასხმა სრულიად არ წააგავს ჰინდენბურგის თავდასხმას და საერთოდ რუსეთის დღევანდელი მდგომარეობა თავისებური და განუმეორებელია. ნაპოლეონის ლაშქრობა 1812 წელს ხანმოკლე იყო. მხოლოდ რამდენიმე თვეს გაგრძელდა. რუსეთის კამპანია უკანასკნელი ეპიზოდი იყო ხანგრძლივი ომებისა, რომელმაც ფრანგის ჯარი შეასუსტა და დაუძლურა. მოსკოვში შესვლისას ნაპოლეონი რამდენიმე ათასი ვერსით დაშორდა თავის ბუნებრივ სამხედრო ბაზას—საფრანგეთსა: უგზოობა მეტისმეტად აძნელებდა სურსათის ზიდვას. ამას გარდა რუსეთსა და საფრანგეთს შორის პრუსია იყო, რომელსაც სულით და გულით ნაპოლეონის მოწინააღმდეგე მხარე ეჭირა. მოსკოვი გადაიწვა, ეს რომ არ ყოფილიყო ამ ქალაქის ხელში ჩაგდება ნაპოლეონს საგრძნობელ უპირატესობას ვერ მიანიჭებდა. მოსკოვი რუსეთისათვის უფრო სარწმუნოებრივი ცენტრი იყო ვიდრე პოლიტიკური. მის დაკარგვას არ შეეძლო სახელმწიფოებრივი ცხოვრების არევ-დარევა გამოეწვია. რუსეთი მაშინ კარჩაკეტილი მეურნეობის ქვეყანა იყო, ერთი კუთხის ან, მით უმეტეს, ერთი ქალაქის დათმობას დიდი მნიშვნელობა არ ჰქონდა მთელი ქვეყნის ეკონომიური ცხოვრებისთვის. რუსეთის ზოგიერთ კუთხეში ფრანგი იმპერატორის შემოსევა მაშინ შეიტყეს, როცა რუსეთის მიწა-წყალი საბოლოოდ განთავისუფლებული იყო უკანასკნელი ფრანგი გრენადერისაგან. მხოლოდ მეინარე მიხეილმა, სმოლენსკმა, ბოროდინოს მინდორმა და მოსკოვმა შეინარჩუნეს მათი კვალი.

სულ სხვა პირობებში სწარმოებს თანამედროვე ომი. პეტროგრადისა ან მოსკოვის აღება უკანასკნელი ეპიზოდი იქნება ხანგრძლივი ომისა, რომელმაც რუსეთი არაჩვეულებრივად დაჰქანცა. გერმანიისა და რუსეთს შორის დამოუკიდებელი სახელმწიფო არ არსებობს, მტრის ლაშქარი აგრე რიგად დაშორებული არ არის პირვანდელ სამოქმედო ბაზას. სურსათისა და სამხედრო მასალის შემოზიდვა ადვილია რკინის გზებისა და გზატკეცილების წყალობით. დღეს რუსეთი ნახევრად კაპიტალისტური ქვეყანაა, მისი პოლიტიკური ცხოვრება ცენტრალისტურ სისტემაზეა აგებული. სატახტო ქალაქის დათმობა დამბლას დასცემს მთელს სახელმწიფოს და დიდს არევ დარევას შეიტანს ეკონომიურ ურთიერთობაში. რუსეთისთვის დიდათ საგრძნობელი იყო ლოძისა და ვარშავის სამანუფაკტურო რაიონისა და ლიბავის ნავთსადგურის დაკარგვაც. პეტროგრადის, მოსკოვის ან კიევის დათმობა სავსებით გაანადგურებს, მთელი ქვეყნის მრეწველობას, აღებ-მიცემობას და მეურნეობას. ასეთს შემთხვევაში რუსეთი იძულებული იქნება დიდათ საზარალო ზავს დასთანხმდეს.

ნაპოლეონის ლაშქრობა უფრო გენიოსური ავანტიურა იყო, ვიდრე ღრმად მოფიქრებული და აწონ-დაწონილი ოპერაცია. თანამედროვე გერმანელებს დიდი ფრანგი სარდლის წინაშე ერთი შეუდარებელი უპირატესობა აქვთ: მათ მხარეზეა მეცნიერული საუკუნის გამოცდილება. მათი ლაშქარი მეთოდიურად ბურღავს რუსეთის სხეულს. ფრონტი გადაჭიმულია ბალტიის ზღვიდან შავს ზღვამდე, ფრონტთან ერთად თითქო წინ მიდის თვით სახელმწიფო საზღვარიც: ახლად დაპყრობილი ადგილები გერმანული სიმაგრეების, მართვა-გამგეობისა და კულტურის სისტემაში შედიან.

ნაპოლეონის ლაშქრობა გააფთრებული ავაზის ნახტომს წააგავდა; პარიზიდან მოსკოვამდე დიდი მანძილი იყო და ნაპოლეონმა ფეხი ილრძო. გერმანელების რაზმები ზღვის ტალღასავით ლოკავენ და შლიან რუსეთის ნაპრალებს.

ბ. ქ.

ქართული პრესა

„ერთობა" დაუყოვნებლივ ზავს მოითხოვს.

რიგის მარცხის გამო გაზ. „ერთობის" მეთაური შემდეგსა სწერს:

გერმანიის იმპერიალისტებმა გაიმარჯვეს, მათ დიდი ხნის სურვილი შეუსრულდათ: რიგის მიდამოები ხელში ჩაიგდეს.

ამ გზით მოწინააღმდეგე სახელმწიფოების გაბატონებულმა კლასებმა და მათ მოსარჩლე მთავრობებმა ისტორიულ მისწრაფებას მიაღწიეს და აღმოსავლეთისაკენ წაწევის სურვილი სისრულეში მოიყვანეს.

მალე მათი მხედრობა ბალტიისა და შავი ზღვის პატრონად გადაიქცევა და მთელი რიგი ეკონომიური და პოლიტიკური ბატონობის უპირატესობა მიენიჭებათ. შავი ზღვის და ბალტიის ზღვაზე გერმანიის იმპერიალისტების გამაგრება მათ საშუალებას მისცემს აღმოსავლეთისაკენ თავიანთი ეკონომიური ბატონობა და ამასთან შეკავშირებული პოლიტიკური გავლენაც აღმოსავლეთით გააძლიერონ და მრავალი ხალხები თავიანთ ინტერესების მიხედვით დაიმორჩილოს. ასეთია იმპერიალისტების ტენდენცია, ასეთია ყველა გამარჯვებულ სახელმწიფოების სურვილები...

...ასეთი მდგომარეობა კი რუსეთის ეკონომიურ და პოლიტიკურ არსებობას საფრთხეში ჩააყენებს და მისი მომავალი მძიმე იქნება ეკონომიური და პოლიტიკური პირობებში რუსეთის დემოკრატიას დიდ საფრთხეს უმზადებს და მისი დემოკრატიული თავისუფლება განსაცდელში ჩავარდება...

...ოდესღაც თუ მორჩსი გერმანიის რუსეთზე გამარჯვებას ორთავე სახელმწიფოს დემოკრატიის გამარ-

ჯეჭათ სთვლიდა, ახლა მდგომარეობა დიამეტრალურათ წინააღმდეგია, და რევოლიუციონურ ხალხის გამარჯვება იმპერიალისტების სურვილების დამარცხება იქნებოდა და ამ გზით მთელ კაცობრიობას დემოკრატია იმპერიალისტურ პოლიტიკას დაასამარებდა. მაგრამ რეალური მდგომარეობა გერმანიის იმპერიალისტების სასარგებლოთ შეიცვალა. სხვა და სხვა მიზეზების გამო, ეკონომიური და კულტურული სისუსტის მეოხებით რუსეთის რევოლიუციონური მხედველობა მტერს ვერ გაუმკლავდა, მან ბრძოლის უნარი დაკარგა. 1871 წელს თუ პარიზის კომუნა და მისი დემოკრატია თავისი ხარჯით თოფხარბაზნებს აწყობდა და გერმანიის ჯარებს უმკლავდებოდა—რუსეთის რევოლიუციონური ჯარი მოგერიებასაც ვერ ახერხებს და მტერი შიგნით და შიგნით მოიწევს.

საფრანგეთში თუ კომუნის ბატონობის დროს პროლეტარიატმა უძლეველი ძალა გამოიჩინა და სასტიკი საგარეო მტრის მოგერიება მოახერხა და მთელი თავისი ენტუზიაზმით, თავგამოდებით იბრძოდა სამშობლოს დასაცავათ,—რუსეთის ჯარში და არმიაში ამას ვერ ვხედავთ და ამის გამო მთელი ხალხის ეკონომიური სიძლიერე და მისი ფართო დემოკრატიული თავისუფლება გარეშე მტრიდან საფრთხეში ვარდება.

დიახ საერთო ობიექტიურმა მდგომარეობამ რუსეთის ხალხი და არმია ჯეროვან ნიადაგზე ვერ დააყენა და მას აღარ შეუძლიან მტრის მოგერიება.

მდგომარეობა კრიტიკულია გამოსავალი ერთია: **დაუყოვნებლივ ზავი**, რომელიც უზრუნველჰყოფს რუსეთის მომავალ ეკონომიურ და არსებულ პოლიტიკურ თავისუფლებას.

პატივცემული სოციალ-დემოკრატიული გაზეთის ანალიზი რუსეთის პოლიტიკურ და კულტურულ სინამდვილისა მომენტის შეს ფერად ფხიზელია, მაგრამ დასკვნა კი ვერ არის მაინც და მაინც მატერიალისტური—„დიალექტიური“...

„დაუყოვნებლივი ზავი“ ხომ სეპარატიული იქნება და გერმანიასთან tête-à-tête დარჩენა ეკონომიურათ და კულტურულად უმწეო რუსეთისა, მხოლოდ კავშირელთა რისხვას რომ თავი დავანებოთ, მხოლოდ ერთს რამეს უზრუნველჰყოფს, სახელდობრ იმას, რომ რუსეთი პოლიტიკურადაც გერმანეთის კოლონიად გადიქცევა!

* * *

ქართველ ჯარის კაცთა საკითხები.

სოციალ-დემოკრატთა ავტონომისტური გაზეთი „ალიონი“ საყურადღებო წერილებს უძღვნის ქართველ ჯარის-კაცთა საკითხებს. **ქართველთა სამხედრო კავშირის** შესახებ გაზეთი ამბობს:

რევოლიუციის პირველ დღეებშივე დაარსდა ქართველთა სამხედრო კავშირი.—ეს კავშირი პირველ ხანებში მცირე რიცხოვანი იყო, მაგრამ მან თან და თან შემოიკრიბა ქართველი მხედრები განურჩევლად პოლიტიკურ რწმენისა და დღეს ის საგრძნობ ძალას წარმო დგენს.

სამხედრო კავშირს ჰყავს აღმასრულებელი ორგანო—ბიურო ქალაქ თბილისში, აქვს ფილიალი განყოფილებანი საქართველოს სხვა და სხვა დაბა-ქალაქებში. კავშირის მიზანი საერთოდ მაინც გათვალისწინებული უნდა ჰქონდეს საზოგადოების ერთ ნაწილს—**ჯარისკაცთ.** უნდა აღინიშნოს, რომ ეს უკანასკნელნი, მიუხედავათ პარტიული რწმენისა, ბოლო ხანებში სიამოვნებით ეწერებიან ხსენებულ კავშირში. ეს დღეს საჭიროა. ამას არც ერთი პარტია არ ებრძვის. მაშასადამე საქმე აწი უფრო კარგათ უნდა წავიდეს.

იგივე გაზეთი სამართლიანად აღნიშნავს, რომ:

დღეს მრავალი ჯარის-კაცია სოფლად გაფანტული, არიან **დეზერტირები...** მათი პირდაპირი მოვალეობაა ღრმად ჩაუკვირდენ დღევანდელ ისტორიულ მომენტს და თვის დანიშნულების აღსრულებას დაუბრუნდნენ. მათ თავი შეაფარონ სამხედრო კავშირში, შეაკავშირონ ყველა თავისი ძალები და იმოქმედონ შეგნებული ხალხის და რევოლიუციის საჭიროების თანახმად. საჭიროა ყურადღება მიექცეს ქართველ სათადარიგო პოლკების შედგენას. ამის ნებართვა უნდა იქნას გამოთხოვილი დაუყოვნებლივ. ამას მოითხოვს როგორც საერთო ფრონტის და რევოლიუციის, ისე ჩვენი ხალხის ინტერესები.

რევოლუცია

დეპეშები

სახელმწიფო სათათბირო მონოპოლიის წინააღმდეგ

პეტროგრადი. მარ. 22. როძიანკომ გაუგზავნა წერილი მინისტრ-თავმჯდომარეს, რომელშიაც აცხადებს, რომ სახელმწიფო სათათბიროს კერძო თათბირმა დაადგინა გაცნობოთ, რომ არსებული სისტემა პურის მონოპოლიისა და სასურსათო კომიტეტების ორგანიზაციის უვარგისობა აუცილებლად გვიქადის ხალხსა და ჯარს შიმშილსა და საშინელს რყევასა. პურის თავისუფალ ვაჭრობის მისპობა და სასურსათო კომიტეტების უვარგისობა ბოლოს და ბოლოს დაარწმუნებს მთავრობას თავის შეცდომაში და ამიტომ ერთადერთ მხსნელ საშუალებად შექმნილა. გარემოებიდამ გამოსავლად მიგვაჩნია პურის მონოპოლიის საქმის გადასინჯვა და მისი გაუქმება.

გლეხთა აღმასრულებელ კომიტეტის მოწოდება

პეტროგრადი. მარ. 22. სრულიად რუსეთის გლეხთა აღმასრულებელმა კომიტეტმა შემდეგი მოწოდებით მიმართა გლეხებს: „იხსენით თავისუფლი სამშობლო! მას სიკვდილს უქადის თავისუფალ რუსეთს, მის ჯარებს და ბევრ სოფლებს და ქალაქებს შიმშილით ამოწყვეტა მოელის, ხოლო ზოგიერთ ალაგებში შიმშილი უკვე დაიწყო კიდეცა. თვისი კანჩხა ხელით სიკვდილი უკვე ეხვევა ხალხს და ჯარს. იხსენით თავისუფლება, იხსენით სამშობლო, მიწა, ხალხი. მიეცით პური, აჩქარეთ ჩამოტანა, ნულარ ჰყოვნებთ. პურის ფასებს ვერ ავწევთ, რადგანაც ფასის მომატება დასაღუპავი სახელმწიფოსთვის და უსარგებლო ხალხისთვის. აღმასრულებელი კომიტეტი იბრძვის გლეხთა ინტერესისათვის და თავის მხრით ცდილობს მიაწოდოს სოფელს ის, რაც მას აკლია. მაგრამ ამასთან პირდაპირ გიცხადებთ, რომ ყველაფრით დაკმაყოფილება სოფლისა ყოვლად შეუძლებელია, მოგაწვდით მტკიცე ფასებში იმას, რაც მოგვეპოვება დადგა დიდებული საათი. მტერი კარზე მოგვდგომია, ჯარი დაშნეულია, ქვეყნად უთანხმოება და შიმშილია. გამოიღვიძე, დიდო ხალხო! მიწის მუშავ, დაჰკე შენი უკანასკნელი ძალები, უშველე სამშობლოს!..

გაფიცვის წინააღმდეგ.

ფითლოხია. მარიამობისთვის 22. სარკინისგზო დაწესებულებებმა სრული უარი განაცხადეს გაფიცვებზე.

კონტრ-რევოლუციური შეთქმულობა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 23. პეტროგრადის გაზეთებში დაბეჭდილია შემდეგი დაწვრილებითი ცნობები იმ კონტრ-რევოლუციურ შეთქმულობაზე, რომელიც აღმოაჩინეს დეპუტატთა საბჭოს მემარცხენეებმა და დასაბუთებული ცნობები წარუდგინეს მინისტრ-თავმჯდომარეს კერენსკის. კერენსკიმ გამოძიება მიანდო მოსკოვის სასამართლო პალატის პროკურორს სტალს, ხოლო ახლა საქმე გადაეცა პეტროგრადის საოლქო სასამართლოს საგანგებო საქმეთა გამომძიებელს, ალექსანდროვს ხელში. შეთქმულობა მოფენილი ყოფილა მთელს რუსეთში. შეთქმულნი მოქმედებდნენ პეტროგრადში, მოსკოვში, კიევში, ყირიმში, ციმბირში. დატუსაღეს ზოგიერთნი, მათ შორის, ტობოლსკში, ყოფილი ფრეილინა ხიტროვო. სახლებში დარჩენით დატუსაღებული არიან დიდი მთავრები მიხეილ და პავლე ალექსანდრეს ძენი და მათი ცოლები. იტყობინებიან, რომ დატუსაღებულია დიმიტრი პავლეს ძეც. ჯარი არ რეულა შეთქმულობაში. დიდი მთავრების დასაპატიმრებლად, „ბირჟევია ვედომოსტების“ სიტყვით, თვით კერენსკი წასულა გაჩინოსა და ცარსკოე სელოში. გაუჩხრეკიათ ნარიშკინის, რომელიც ყოფილა პავლე ალექსანდრეს ძესთან დატუსაღების დროს. გამოძიება საიდუმლოდ სწარმოებს. სტალს უთქვამს პრესის წარმომადგენლებისათვის, რომ შეთქმულობის მიზანი პოლიტიკურია, მაგრამ არა იმ მიზნით, რომ თითქოს ყოფილი იმპერატორი და მისი სახლობა განთავისუფლებინათ ტობოლსკიდამ. დიდ მთავრების შესახებ კერენსკიმ განაცხადა, რომ ეს ზომა მიღებულია იმ დრომდე, სანამ გამოირკვეოდეს ზოგიერთი ამბავი. მათი დატუსაღება მოხდა საგანგებო რაზმით თვით პეტროგრადის ოლქის მთავარსარდლის თანაშემწის ხელმძღვანელობით. პავლე ალექსანდრეს ძემ განაცხადა, რომ მოველოდი დაპატიმრებასაო. შეთქმულობა მიეკუთვნება 101 მუხ. სისხლ. სასამ. დებ. ახლო ხანებში გამოცხადებული იქნება ცნობა დანარჩენ დაპატიმრებულთა შესახებაც.

სუხომლინოვის გასამართლება

ანდრონიკოვის მიწერ-მოწერა სუხომლინოვებთან

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 23. სხდომის გახსნისათანავე კრობულოვმენ დიდს მიწერ-მოწერას თ. ანდრონიკოვსა და სუხომლინოვს შორის. მიწერ-მოწერა ცხადს ჰყოფს იმ ამბავსა, რომ ანდრონიკოვს, როგორც ერთ ბნელ ძალთაგანს, რომელთა სათავეში იდგა რასპუტინი, დიდი გავლენა ჰქონია უმაღლეს სფეროებში. სამხედრო მინისტრი მიმართავდა მას დახმარებისათვის არა მარტო სხვებისთვის, არამედ თვით საკუთარი საქმეებისთვისაც. სუხომლინოვებმა მაგალითად, სთხოვეს ანდრონიკოვს დახმარება ბუტოვიჩთან გაყრაში. სუხომლინოვისა სწერს ანდრონიკოვს: საკმაოა შენი ერთი სიტყვა, რომ ბოლო მოეღოს ჩვენს გაყრასაო, მოელაპარაკეთ ამის შესახებ გრაფ ფრედერიკსაო.

ყოფილ მთავარ სარდლის ალექსეევის ჩვენება

მაშინ მე სამხრეთ-დასავლეთის ჯარის უფროსად ვიყავიო. დაიწყო ომი თუ არა, მაშინვე გამოაშკარავდა სამხედრო მასალის ნაკლებობა. ტელეგრამები დავგზავნე, მაგრამ უშედეგოდ. მასალა ძლიერ მცირე მოდიოდა. საქმეს ეშველა მხოლოდ 1915 წ. ბოლოს. სამხედრო სამინისტრო ჩვენს ყოველ თხოვნაზე მხოლოდ დამამშვიდებელ პასუხებს გვაძლევდა. ობერ-პროკურორის დაკითხვაზე, მოწმე აცხადებს: როცა კიევის ოლქის შტაბის უფროსად ვიყავი, ვიცოდი, რომ სუხომლინოვი კარგს განწყობილებაში იყო ალშტილერთან, ეს მე მუდამ მაკვირვებდაო, რადგანაც ალშტილერს ცუდი სახელი ჰქონდა საზოგადოებაში, როგორც ჯაშუშსა, თუმცა ნამდვილი საბუთი ამისა არავის არაფერი გვქონდა ხელშიო.

პეტროგრადის არჩევნების შედეგი

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 23. შედეგი ხმის მიცემის არჩევნისა პეტროგრადის ცენტრალ საბჭოში. სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა მიიღეს 72 ადგილი; ბოლშევიკებმა 67, ხალხის თავისუფლების პარტიამ 42, მენშევიკებმა ინტერნაციონალისტებმა 8, შრომის ჯგუფელებმა 2, „ერთობის“ ჯგუფელებმა 2, რადიკალურ-დემოკრატიულ რესპუბლიკამ, ვაჭრობა-მრეწველობის კავშირმა და ინჟინერთა კავშირმა თითო-თითო. სულ მიუციათ 549.377 ხმა, დაახლოვებით, 35 პროცენტი ყველა ამომრჩევლებისას.

სავინკოვი საზღვაო სამინისტროს გამგედ

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 22. ლ. შქრისა და ფლოტისადმი ბრძანებით გამოცხადდა: სამხედრო მინისტრის ამხანაგი, სამხედრო სამინისტროს გამგე სავინკოვი, საზღვაო სამინისტროს გამგედ დაინიშნა. ამასთან დასტოვა ძველი თანამდებობა.

საწყობების დარბევა მოსკოვში

მოსკოვი. მარიამობისთვის 22. ამ დღეებში ფარულ საწყობების აღმოსაჩენად თავნებობით მოხდარ ჩხრეკვის გამო ადმინისტრაციის წარმომადგენელთა და საზოგადო დაწესებულებათა თანადასწრებით საგანგებო თათბირი მოხდა. თათბირმა გადასწყვიტა აღირიცხოს ის ქსოვილები, რომლებიც მოვაჭრეებს საწყობებში აქვთ შენახული. აღრიცხვა მარიამობისთვის 25 მოხდეს. ფართლეულობის გატანა მოსკოვიდან აკრძალულია. თათბირმა სასურველად სცნო გაჩხრეკა სასურსათო და საფართლეულო საწყობებისა. ქალაქის თავმა, სამრეწველო კომიტეტმა და დეპუტატთა საბჭომ მოწოდებით მიმართეს მცხოვრებლებს. მოწოდებებში ნათქვამია, რომ გაჩხრეკილ იქნება ყველა საწყობები, ბანკებისა და ლომბარდების შენობები, საქონელს დაატყვევებენ და პურის მშობ გუბერნიებში დაგზავნენ, რომ მოსკოვში პურის შემოტანა წესიერ გზით აწარმოონ. მოწოდებები მოქალაქეთ თავნებობითი ქცევის საგან აფრთხილებენ.

ეროვნული საკითხი

რუსეთი და უკრაინა

სრულიად უკრაინის ფოსტა-ტელეგრაფის ყრილობა.

კიევი. მარიამობისთვის 23. დაიწყო სრულიად უკრაინის ფოსტა-ტელეგრაფის პირველი ყრილობა. ჩამოსულია 80 წარმომადგენელი. ყრილობა მოითხოვს: უკრაინის ყველა საფოსტო და სატელეგრაფო დაწესებულებებში საქმის წარმოებას დედაენაზე, საფოსტო და სატელეგრაფო დიდ დაწესებულებათა და უკრაინულ ენის კურსების დაარსებას, რადგან მოსამსახურე-მოხელეებმა უკრაინულად უნდა ილაპარაკონ. ყრილობა მოითხოვს აგრეთვე, რომ ყველა საფოსტო და სატელეგრაფო დაწესებულებაში უნდა იყოს სურათი შევჩენკოსი და ეროვნული დროშა.

რუსეთი და უცხოეთი

ბრძანება ესპანეთის ფოსტა-ტელეგრაფის მსახურთ.

ლისაბონი. მარიამობისთვის 21. მთავრობამ გამოსცა ბრძანება, რომლითაც ეცხადებათ ფოსტა-ტელეგრაფის მსახურთ, რომ ყველა მათგანი, ვინც კი 48 საათის განმავლობაში მუშაობას არ შეუდგება—დეზერტირად ჩაითვლება.

საბერძნეთის კაბინეტის წევრთა სასამართლოში მიცემა.

ათენა. მარიამობისთვის 22. დეპუტატების ჯგუფმა დეპუტატთა პალატაში რეზოლიუციით კაბინეტების წევრთა: სკულუდისის, გუნარისისა და ლამბროსის სასამართლოში გადაცემა მოითხოვა.

ახალი მადნების აღმოჩენა ურალის მთებში.

პერმი. მარიამობისთვის 22. ამერიკის ინჟინრებმა აღმოაჩინეს მდიდარი მადნები ვოლფრამისა და ყვითელი და თეთრი ოქროსი ურალის მთების ჩრდილო ნაწილში. აზრად აქვთ მომავალ წელს განაგრძონ ძებნა და დამუშავებაც დაიწყონ.

ბინების კრიზისი დონის-როსტოვში.

დონის-როსტოვი. მარიამობისთვის 23. ქალაქში საშინელი კრიზისია ბინების. საქალაქო გამგეობა შუამდგომლობს ნება მიეცეს შემოიღონ ბინებზეც საქარტო სისტემა, ჩამოართმევა სახლებისა და დახურვა რესტორანებისა და საბილიარდოებისა.

ინგლისელ ტრედ-უნიონების კონგრესი.

ლონდონი. მარიამობისთვის 22. დღეს ბლეკპულში ტრედ-უნიონების კონგრესის სხდომები დაიწყო. დაესწრო 3 მილიონ წევრთა გამოგზავნილი 95 წარმომადგენელი. თავმჯდომარე ხილლმა სხვათა შორის სთქვა: რუსეთის რევოლუცია ყველა ერთაიგეს შესანიშნავი ამბავი იყო, მიუხედავად ამ ცოტა ხნის ამბებისა, მე ღრმა იმედი მაქვს ახალ მთავრობისა.

ომი და ზავი

დეპეშები

რუსეთის ფრონტი

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 23 ოფიციალი. **დასავლეთის ფრონტი.** რიგის რაიონში ჩვენი ჯარი ლიფლიანდიის მდ. ააზე გადავიდა და რიგის ყურის ნაპირით ჩრდილო-აღმოსავლეთისკენ იხევს. პსკოვს გზატკეცილის რაიონში, მდ. აასთან მტერი შემოტევას განაგრძობს. არზატთან და სინცემბერგთან, რიგის ჩრდილო-აღმოსავლეთით 50 ვერსზე მტერმა ფონები ჩაიგდო ხელში. რიგის აღმოსავლეთით მოქმედ ჯარმა ზეგეველ-ლეზენბურგ და სოფ. შუბარაზდინსკენ (?) დაიხია. რიგის ყურის სანაპიროებს მარიამობისთვის 21-ს მტერს სროლა წყალ-ქვეშებით აუტეხნათ. დვინის მიმართულებით გაცხარებული საარტილერიო ცეცხლია. დანარჩენ ფრონტზე სროლაა.

რუმინეთის ფრონტი. ჩერნოვიცის მიმართულება. სლობოძეის რაიონში მტერი იერიშებს განაგრძობს. მან ორი სიმაგრე ჩაიგდო ხელთ, მაგრამ კონტრ-იერიშებით დავეცლევინეთ. ხელთ ვიგდეთ 200-ზე მეტი ტყვე.

კავკასიის ფრონტი. უცვლელადაა.

რუმინეთის ფრონტი.

მოლდავი ჯარი. მარიამობისთვის 22. 21 მარიამობისთვეს ავსტრო გერმანელებმა ასტეხეს ძლიერი ცეცხლი მარმორნიცის—ლუკოვიცის და სლობოძეას წინააღმდეგ, ხოლო საღამოს 8 საათზე შემოუტიეს „323“ და „324“ სიმაღლეებს, მაგრამ მოგერიებულ იქმნენ და კონტრ შეტევით ორივე სიმაღლე უკან დავიბრუნეთ. ასევე უკუვაქციეთ მტერი ოკნას მიმართულებით. ირეშტის ჩრდილოეთით გერმანელებმა 10 ჯერ მოიტანეს იერიში „551“ სიმაღლის წინააღმდეგ, მაგრამ ათჯერვე მოვიგერიეთ რუსის ჯარის დახმარებით.

რიგის აღება.

გერმანელთა ჯარის ქალაქში შესვლა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 21. (დაგვიანებულია სამხედრო ცენზურისაგან). წუხელ ჩვენმა ჯარმა რიგა დასცალა. დილის 10 საათზე ქალაქში გერმანელების ჯარი შევიდა. რიგის ყურეში გერმანელების ფლოტი სდგას.

რიგის ფრონტის გარღვევა.

მთავარი ბანაკი. მარიამობისთვის 22. ოფიციალი. გერმანელებმა ორ დღე-ღამეში რიგის ფრონტი 60 ვერსზე გაარღვიეს. გუშინ დილით უსტ-დვინსკი დავსცალეთ. როდესაც გამოირკვა რომ ციხის დაცვა უაზრობა იქნებოდა ფორტები ავაფეთქეთ.

რუსის ჯარის დახევა.

მთავარი ბანაკი. მარიამობისთვის 22. რიგის ფრონტიდან ჩვენი ჯარი ძველებურ ჩქარის ტემპით უკან იწევს. პსკოვის გზა დაშლილ ჯარითაა სავსე. რიგის რაიონის ტყე და ჭაობები დეზერტირებით აივსო.

გაზეთ „რიჟსკი ფრონტი“-ს ცნობა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 22. გაზეთი „რიჟსკი ფრონტი“ იუწყება, მტერმა შესძლო დვინის გადმოლახვა, რადგან იცოდა ჩვენი ბატარეების მდებარეობა. ბრძოლაში მონაწილეობდნენ ჯავშნიან ნავებით ჰაეროპლანები, რომელნიც 300 მეტრით მაღლობზე იდგენ, ბრძოლის შესახებ ცნობის მიღებისათანავე, რედაქციამ ხუთი კაცი გაგზავნა ბრძოლაში მონაწილეობის მისაღებად. სალაშქრო კომიტეტის წევრები ასპარეზებზე იყვნენ. აღმასრულებელ კომიტეტის წევრები კორპუსებში, დივიზიებში და პოლკებში განაწილდნენ.

გერმანელთა ბანაკის ცნობა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 22. ლეოპოლდ ბავარიელის ლაშქრის ფრონტზე მარიამობისთვის 19-ს დილით გერმანელთა დივიზია იქსკიულის ორივე მხარეს დვინაზე გადავიდა. ქვეითი ჯარის გადასვლას წინ უძღოდა არტილერიისა და ნაღმის მტყორცნელთა დიდი მოქმედება, ცოტა ხნის ბრძოლის შემდეგ ქვეითი ჯარი მდინარის ჩრდილოეთ ნაპირზე გაჩერდა. მტრის ძლიერი იერიშები მოვიგერიეთ. ჩვენი ჯარი წინ იწევს. მტერმა დვინის დასავლეთით ასპარეზი დასტოვა. მე 12-ე ლაშქრის დასავლეთ ფრონტს, რომელიც შეუკავებლად იხევს, ყველა ჯერ ზარბაზნებით ცეცხლის ტალღები ავადევნეთ.

საღამოს ცნობა. 21 საათი და 30 წუთი რიგა აღებულია.

ჯარის კაცთა დეპუტატების საბჭოს მოწოდება.

პეტროგრადი მარიამობისთვის 22. სწორედ იმ დღეს—გერმანელები რომ დვინაზე გადმოდიოდნენ რიგის ლაშქრის საბჭომ მოწოდებით მიმართა ჯარისკაცებს. მოუწოდებდა მიწისა და თავისუფლების დასაცავად. მოწოდება ასე თავდება: „დღეს, მეორე დღეა რიგასთან ბრძოლისა, სწყდება ბედი რუსეთისა და ბედი რევოლიუციის. რუსეთის წინაშე მოვიხადოთ ჩვენი ვალი“.

ახალი ასპარეზები.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 22. თუ რომელ ახალ ასპარეზებს დაიჭერს ჩვენი ჯარი, სამხედრო ავტორიტეტული პირები აცხადებენ, ეს იმაზეა დამოკიდებული რამდენად მალე გამოერკვევა დაშლილი და თავზარდაცემული ჯარი, შეტად საწუხაროა ვალდებრობის დაჭერა გერმანელებისაგან. მეტად სამწვავოა აგრეთვე ის საკითხი, თუ რამდენად შესძლებენ ჩვენი ძალები წინ აღუდგნენ გერმანელების სადესანტო ოპერაციებს. გერმანელთა გეგმა პერნოვის სამხრეთით ზღვის პირს სროლა აუტეხეს ეს უკვე უნდა ჩაითვალოს იმ სადესანტო ოპერაციის სამზადისად, რომლის მიზანიც რეველ-იაკობშტად-პსკოვის გზების შემაერთებელ სადგურისკენ გამოსვლაა.

დვინსკის სალაშქრო კომიტეტის მოწოდება.

დვინსკი. მარიამობისთვის 22. მე-5 ლაშქრის კომიტეტმა შემდეგი მოწოდებით მიმართა ჯარს: სამშობლო იღუპება. აღებულია რიგა. მიუხედავად ჩვენი ჯარის სიმრავლისა, სიმაგრეებისა და არტილერიისა—იგი სამ დღეზე აიღეს. იმ თავისუფლების სახელით, რომელიც ისე ადვილად მოვიპოვეთ და შესაძლოა უფრო ადვილად დავკარგოთ, იხსენით სამშობლო, იხსენით რევოლუცია. გერმანელთა ხიშტებს თან კონტრ-რევოლუცია მოაქვთ. ჩვენ რევოლუციონერებს არ გვეჯერის სინიდისი, რადგანაც გუშინ გვებნებოდით: შესწირეთ სიცოცხლე თავისუფლების სახელით სამშობლოს საკურთხეველზე. აწ პოლიტიკის დრო არის. ეხლა ყველა ერთ მიზნით უნდა გავიმსჭვალნეთ: ეს მიზანი—ლაშქრისა და რუსეთის ხსნაა. ჩვენი რიგიც მოახლოვდა. დღეს თუ არა ხვალ მტერი ჩვენც შემოგვიტევს. ჩვენ კი უნდა მოვიგერიოთ. ამ მწუხარე წამს დიდ მოღალატედ ჩაითვლება ვინც შედრკება, ვინც გაიქცევა, რადგან იგი გაჰყიდის სამშობლოს და თავისუფლებას. კმარა მიტინგები, ყაყანი, მიტინგები. სამშობლო ყველა ჯარისკაცისაგან და ოფიცრისაგან მოვალეობის პატიოსნად ასრულებას მოელის.

კერენსკის სამადლობელი ბრძანება აფიცრებისადმი

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 22. რუსეთის თავისუფლების პირველმა სხივებმა მაშინ ამოაშუქეს სამშობლო მხარეში, როცა მისი ყოველი ცოცხალი ძალები თვისი მკერდით იცავდნენ მის საზღვრებსა. სამ წლამდის ომს აწარმოებდა მთელი შეიარაღებული ხალხი—ჯარი ხმლით ხელში, მუშები დაზგებთან, წვნელ-მთესველი—გუთანთან. ზეიმით და სიხარულით მიეგება ხალხი თავისუფლებას და ნატამალი რყევაც არ იყო მის რაზმებში. ჯარის გენერლები, აფიცრობა, ჯარისკაცებთან ერთად, განამტკიცებდა ყველა იმათ მუშაობას, რომელთაც დაამსხვრიეს სამარცხვინო ბორკილები მონობისა. აფიცრობამ დაამტკიცა, რომ იგი ხორციელი ხორცია ხალხისა. განვლო პირველმა დღეებმა სიხარულისა და მძიმე მოვალეობამ აიძულა ყოველი მათგანი არ დატოვოს თავისი ალაგი, არ დაჰკარგოს იარაღი, რომ მტერს არ წაერთმია თავისუფლება. მძიმე იყო პასუხისმგებლობა აფიცრებისა, რომელთაც მიჰყავდათ ჯარი ბრძოლაში. ბევრი, ბევრი კილვა და შეურაცყოფის ატანა ჰქონდა მათ წილად რევოლიუციის პირველ ხანებში, როდესაც ბნელი ძალები ხელოვნურად აღვივებდნენ შუღლს მათსა და ჯარისკაცებს შორის. მაგრამ აფიცრობამ მაინც არ მიატოვა თავისი სახსახური სამშობლოსა და რევოლუციისადმი. აფიცრობა შერჩა თავის დიდებულ ადგილს. საუკეთესო მისმა ნაწილმა, ისეთი გმირობა გამოიჩინა, რომ ჯარის ზოგიერთ ნაწილებში ბრძოლის ბოლოს ერთიც არა რჩებოდა ცოცხალი. მათი გმირობა და თავდადება აღიარებულია თვით მტრისაგან. აფიცრობამ საკუთარი სისხლით დაამტკიცა თავისი ერთგულება სამშობლოსა და რევოლუციისადმი. ნაკლები სიმხნე და სიმამაცე არ გამოიჩინეს იმ აფიცრებმა, რომლებსაც მთელი თავიანთი ლონე იმას მოახმარეს, რომ ჯარის კომიტეტებთან ერთად დაუღალავად ებრძოლნენ ჯარის იმ მდაბალ ნაწილს, რომელმაც თავისუფლება ვალდებულების დავიწყებად მიიღო და რღვევა და ღალატი შეჰქონდა ჯარში. მთავრობა მუდამ მხარს დაუჭერს აფიცრებს, რომლებიც, თუმცა დიდს ეკონომიურს გაჭირვებას განიცდიდნენ, მაინც არაფერს თხოულობდნენ და თავიანთ მოთხოვნილებას კი პირნათლად ასრულებდნენ, ისტორია ღირსეულად დააფასებს გმირ-მებრძოლთა ამაგს.

სამხედრო და საზღვაო მინისტრი

ა. კერენსკი.

საფრანგეთის ფრონტი.

პარიზი. მარიამობისთვის 21. ოფიციალური. მაასის მარცხენა მხარეზე საარტილერიო სროლა გაძლიერდა. შამპანში, სენტ-ილერ-სენ-სუპლეს გზის დასავლეთით მტერს მარჯვედ დაესხით თავს და ტყვეებიც წამოვიყვანეთ.

ინგლისის ბანაკის ცნობა.

ლონდონი. მარიამობისთვის 23. ოფიციალი. გუშინწინ დამ ლანსის ჩრდილოეთით მტერს თავს დავესხით, ამოვსწყვიტეთ რამდენიმე გერმანელი და რამდენიმეც ტყვედ წამოვიყვანეთ. ლა-ბასსეს ჩრდილო-აღმოსავლეთით მტრის თავდასხმა მოვიგერიეთ. იპრის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მტრის არტილერია მედგრად მოქმედებდა. ქინგლენის ჩრდილო-აღმოსავლეთით ჩვენ წინ წავიწიეთ.

ლონდონი. მარიამობისთვის 23.

[illegible]

ბალტ. აღმოსავლეთი.

პარიზი. მარიამობისთვის 21 [illegible]

იტალიის ფრონტი

რომი. მარიამობისთვის 21. [illegible]

სტოკჰოლმის კონფერენცია არ შედგება

სტოკჰოლმი. მარიამობისთვის 20. [illegible]

[illegible]

მადრიდი. მარიამობისთვის 22. [illegible] შეიტყო. იგი არ მიუწვევია კონფერენციაზე.

რუსის ჯარების ქცევა სპარსეთში

მოგილიოვი. მარიამობისთვის 22. ჩვენმა ელჩმა თეირანში აცნობა თავის მთავრობას, რომ რუსის ჯარი სპარსეთში ძლიერ უწესოდ იქცევა, სძარცვავს მშვიდობიან ხალხსაო. გენერალი კორნილოვი სწერს ამის გამო კავკასიის მთავარ-სარდალს: მიიღეთ სასტიკი ზომები, მოიხმარეთ სამხედრო-სარევოლუციო სასამართლოები და უწესოებანი მოსპეთო. კომიტეტები სრულიად არ უნდა ერეოდნენ სპარსეთის ცხოვრებაშიო. კორნილოვი თანვე ატყობინებს: წინადადება შემაქვს უთუოდ მოვწყვიტოთ ფულის საქმეს სპარსეთშიო.

საფრანგეთისა და ინგლისის შეთანხმება ვაჭრობაში

პარიზი. მარიამობისთვის 22. გავასის სააგენტო იტყობინება: ინგლისისა და საფრანგეთის მთავრობამ ერთმანეთთან შეთანხმებით დაადგინა: აიკრძალოს ზოგიერთ საგნების შემოტანა მათს ქვეყნებში, ხოლო რაც სჭირია ორივე ქვეყანას, ის ერთად იყიდონ. შეთანხმდნენ აგრეთვე იმ საკითხში, რომ შეთანხმებითვე აწარმოვონ ორივე ქვეყნის საზღვაო ტრანსპორტი.

უკანასკნელი დეპეშები

სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტზე წვიმები გახშირდა. ჯარი სულიერად დაეცა. ზოგიერთი ნაწილები ომის დაუყოვნებლივ გათავებაზე ლაპარაკობენ. ფრონტიდან ჯარი მიდის. დარჩენილები აცხადებენ—ლვანობისთვის პირველისთვის ყველა სახლისკენ წავალთო.

—

პეტროგრადი დასაცავად თავისუფალ სამხედრო ერთეულად გამოიყო. პეტროგრადის მცხოვრენი ერთ პირს ემორჩილებიან.

—

დროებით მთავრობამ კონტრ რევოლუციასთან საბრძოლველად მასალები ზომები გაითვალისწინა. იგი ზომებს ღებულობს აგრეთვე ბოლშევიკების გამოსვლების წინააღმდეგ, რომელთაც მარიამობისთვის 27-სათვის მთავრობის წინააღმდეგ დემონსტრაციის გამართვა განუზრახავთ.

—

დროებით მთავრობამ სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატის გამოსვლის შესახებ ითათბირა. პურიშკევიჩი მოითხოვდა დიქტატურის აღდგენას, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა შეპყრობას, პოლიციის შედგენას და დროებით მთავრობის სასამართლოში მიცემას.

—

მოსკოვში „საპოგრომო“ ხუნი ტრიალებს.

მოსკოვის საკუთარ კორესპონდენტისაგან

რიგის დაცლილი მე-12 ლაშქარი მთლად დაშლილია. ფერმები და სოფლები რაზმების გზებად გადაიქცნენ. დაშლილი ჯარი გზა და გზა ცეცხლს აჩენს. ფრონტი სამოცი ვერსით არის გარღვეული.

—

პეტროგრადი თავზარ დაცემულია. მთავრობას და აღმასრულებელ კომიტეტებს სასწრაფო სხდომები აქვთ.

—

მოსკოვში სპეკულიანტების ჩხრეკა და სასურსათო უწესოება.

იანელი.

ქრონიკა

თბილისი

◆ **მილიციის უფროსის გაფრთხილება.** ქალაქში წინხდარ ჩხრეკის დროს, რომელსაც მიზნად ჰქონდა დეზერტირების დაჭერა, ხშირად ხვდებოდნენ არ დეზერტირი მოქალაქენი, რომელთაც თან არ ჰქონდათ სათანადო მოწმობა სამხედრო ბეგრის შესახებ, ამიტომ იძულებული ვიყავით დაგვეპატიმრებინა ეს ხალხი და სანამ გარემოება არ გამოირკვეოდა რამდენიმე საათი დაპატიმრებული ყოფილიყვნენ.

ამის გამო, რომ თავიდან ავიცდინოთ შევიწროება, ვთხოვ მოქალაქეთ ყოველ დროს ჰქონდეთ თან დოკუმენტები სამხედრო ბეგრის შესახებ.

◆ **დიდი ჯამაგირების წინააღმდეგ.** სალდათთა და მუშათა დეპუტატების საბჭომ უსამართლოდ სცნო ის მოვლენა, რომ დაწესებულებათა ზოგიერთი მოსამსახურენი უზომო დიდ ჯამაგირებს იღებენ და დაადგინა ეს საკითხი გადასცეს წინასწარ განსახილველად კომიტეტის ბიუროს.

◆ **გირავნობის ფურცლები.** თბილისის სადგურილ-მამულო ბანკსა გუშინწინ, მარიამობისთვის 23-ს, ფასობდა 93 მან. 50 კაპ., ქუთაისის ბანკისა 81 მან. 50 კაპ., ერთი კვირის წინად ამავე ბანკების ფურცლები ერთი მანეთით უფრო იაფად ფასობდა. ფასები სამაგალითოდ მატულობს, რაიცა, სხვათა შორის იმით აიხსნება, რომ ამჟამად გირავნობის ფურცლებს აღარ უშვებენ სადგურილ-მამულო ბანკები და გარდა ამისა ქაღალდის ფულის ფასი ზღაპრულის სისწრაფით ეცემა.

◆ **სასურსათო თათბირი.** მარიამობისთვის 23 ს დაიწყო თბილისის გუბერნიის სასურსათო კომიტეტის თათბირი, რომელზედაც გამოცხადდნენ მაზრების სასურსათო კომიტეტების წარმომადგენელნიც. კრებას თავმჯდომარეობს კ. კანდელაკი. ამიერ კავკასიის სასურსათო საქმეების მთავარმა რწმუნებულმა ბ-ნმა ბიჩმა ვრცელი მოხსენება წაიკითხა და ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ჩრდილო კავკასიიდან ნურაფრის მოტანის იმედი ნუ გვაქვს და უნდა ვ ცადნეთ ამიერ-კავკასიის სოფლის ნაწარმოებით გამოვიკვებოთ თავიო. კრება გრძელდება.

◆ **უკრაინის რადა და ყუბანის ოლქი.** უკრაინის ცენტრალ რადამ უკრაინულ ენაზე დაწერილ ოფიციალ მოწერილობით კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მმართველ კომისარიატს აცნობა, რომ რადამ ყუბანის სამისწ ვლო უწყების კომისარი დანიშნა. ამ ცნობაზე კომისარიატმა პროტესტი განუცხადა რადას, როგორც უკრაინულ კომისრის დანიშვნაზე ყუბანის ოლქში, რომელიც კავკასიის სამოსწავლო ოლქის შემადგენლობაში შედის—ისე უკრაინულ ენაზე მიმართვის გამო.

◆ **თბილისის პოლიტეხნიკუმში** შემსვლელთა მსურველების თხოვნების მიღება დღეს თავდება. ხვალიდან ფაკულტეტი განიხილავს ყველა თხოვნებს და ვინაიდან მთხოვნელთა რიცხვი ბევრად მეტია ადგილებზე, მთხოვნელები კონკურსით მიიღებიან. როგორც ფიქრობენ, ქალებსა და ვაჟებს, თხოვნების რაოდენობის მიხედვით, პროპორციით მიიღებენ ინსტიტუტში.

◆ **წერა-კითხვის** საზოგადოების ყველა სკოლებში სწავლა დაიწყება ჩვეულებრივად პირველ ენკენისთვიდან.

◆ **სამოსწავლო საბჭოს წევრნი** კავკასიის სამოსწავლო ოლქის წევრებად ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა დაამტკიცა: ქართველების მხრივ ლ. ჩიმაკაძე, ნ. ცანცაძე და ლომთაძე; რუსების მხრივ ბ-ნნი გოროდენსკი, პოლოვნა და იაკიმოვი, სომხების მხრივ არაქელიანი, ჯაბალიანი და ერზინკიანი და მუსულმანების მხრივ მინასაზოვი, კოჩარლინსკი და ალიევი.

◆ **საქონლის ქურდთან ბრძოლა.** ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა გაგზავნა და სავლეთ საქართველოში ვ. შენგელია და დაავალა იხმაროს ყოველგვარი ღონისძიება საქონლის ქურდთან საბრძოლველად.

◆ **სალდათებისა და მუშების დეპუტატების საბჭომ** შეუფერებლად სცნო, რომ საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრს სხვა თანამდებობანიც ეჭიროს, საბჭო იმ აზრის არის, რომ კომიტეტის წევრები, როგორც კონტროლიორები რამდენიმე დაწესებულების დამოუკიდებელნი უნდა იყვნენ ამ დაწესებულებათაგან და ამიტომ არავითარი თანამდებობა არ უნდა ეჭიროთ.

◆ **გ. გ. ევანგულოვი**, წევრი ამიერ-კავკასიის საკომისარიოსი პეტროგრადში, თბილისში მიღებულ ცნობების მიხედვით თანამდებობას სტოვებს.

◆ **ომის ხელის შემწყობი დაწესებულებანი.** თბილისში ასეთი დაწესებულებად ცნობილია სულ 259 საწარმოო სახლი. ამათ შორის ქარხანა, სახელოსნო და საუცხოო მაღაზიები 84, სტამბა 19, გაზეთების რედაქცია 13, საელექტრონო სადგური 18, კოოპერატივები და საკრედიტო ამხანაგობანი 7, მხედრობის მიმჯარედირენი და სხვა და სხვა საქონლის მომწოდებელნი 11 კაცი, სააფთიაქო 3, აფთიაქი 24, საქვ.-მოქმ. საზოგ. 6, სავაჭრო სახლები 8, ტრამვაი 1, ბეღლის საზოგადოება 1 და კიდევ 64 დაწესებულება და საწარმოო სახლი როგორც, მაგალითად, ქალაქის გამგეობა, სადეზინფექციო კამერა 16. მკათათვის 22-დე შემოწმებულ იქმნა 96 საწარმოო დაწესებულება და განთავისუფლებულ იქმნა სამხედრო ბეგარისაგან 1800.

◆ **სეხნი ქიათურის საბჭოს.** ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა შესაძლებლად ვერ ნახა დაკმაყოფილება ქიათურის შავი ქვის მწარმოებელთა საბჭოსი შესახებ იმისა, რომ მთავრობამ ასესხოს საბჭოს 1 მილიონი მანეთი. შეწყნარებულ იქმნა კი შუამდგომლობა, რომ საბჭომ მთავრობის თავდებობით ასესხოს ფული.

◆ **ილია ჭავჭავაძის ხსოვნის** აღსანიშნავად წერა-კითხვის საზოგადოება ემზადება. გამგეობას დღეს, მარიამობისთვის 25-ს სხდომა ექნება და უნდა გადასწყვიტოს საკითხი, თუ როგორ აღნიშნოს დიდებულ მგოსნის ტრაგიკულად გარდაცვალების 10 წ. თავი.

პიატიგორსკი

◆ ქალაქ პიატიგორსკში გაიმართა ქართული საღამო, რომელსაც დაესწრო რუსეთის პოეტი კ. ბალმონტი: კ. ბალმონტმა წაიკითხა თავისი ლექსები მიძღვნილი საქართველოსადმი. მანვე წარმოსთქვა სიტყვა და აღნიშნა თუ რა ღვაწლი მიუძღვის პატარა საქართველოს რუსეთის ისტორიაში. სხვათა შორის სთქვა, რომ საქართველომ მთელ მსოფლიოს, არა თუ მარტო რუსეთს, უნიჭიერესი ადამიანები და უმაღლესი გენიოსები მისცაო, მეთორმეტე საუკუნეში შოთა რუსთაველი და დღევანდელ რევოლუციაში რუსეთს, ხომ საქართველო მეთაურობსო. **რუსეთი უსაქართველოთ, ეს მოდუნებული, უცეცხლო სხეული იქნება და წარმოუდგენელი რამ არის** რუსეთი უსაქართველოთო. ამის შემდეგ გაიმართა კაბარე, ცეკვა და სხვა გასართობები.

კათალიკოზის მოსაყდრის გადასვლა ყოფილ ექზარხოსის სახლში

გუშინწინ, აგვისტოს 20, სრულიად საქართველოს კათალიკოზ-პატრიარქის მოსაყდრე, თბილელი მიტროპოლიტი უ. უ. ლეონიდე გადაბრძანდა ქართველ სამღვდელოების სახლში, ყოფილ ექსარხოსის პლატონის ბინაზე.

ამ ბინაზე ყოფილ კერძო საკუთრების დაცავად მოწვეულ იქმნა ქალაქის მილიციის უფროსის თანაშემწე, რომელმაც ნაექსარხოსალ პლატონის ოთახებში სხვათა შორის აღმოაჩინა კედელზე ჩამოკიდებული ხუთი სურათი რომანოვებთა საგვარეულოდგან, მათ შორის: ყოფილი მეფის, მემკვიდრეობის დროინდელი და მისი დედის.

სასახლის ჩაბარების დროს ნაექსარხოსალის სახლში იმყოფებოდენ კერძო პირნი, მათ შორის მამკოდის მონასტრის ორი მონაზონი, რომელნიც გამოკითხვის შემდეგ გაანთავისუფლეს.

—

თბილისში ათასგვარი ჭორები გავრცელდა იმის გამო, რომ საქართველოს საეკლესიო საქმეთა დროებითმა მმართველობამ საქართველოს საეკლესიო სახლი დაიჭირა, რომელშიც აქამდისან საქართველოს ეგზარხოსები სცხოვრობდნენ, და ამ სახლში დაბინავდა საქართველოს კათალიკოსის მოსაყდრე თბილისის მიტროპოლიტი ლეონიდე. ყოველგვარ უსაფუძლო ხმებს გასაფანტავად მომხდარი ფაქტის გამოძიება ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა მიანდო ბ-ნ ლეინდეს.

—

აღნიშნული შენობა აგებულ იქმნა 1847—48 წლებში თბილისის გუბერნატორისათვის. სამოქალაქო ადმინისტრაციამ ეს შენობა და აგრეთვე მეორეც, რომელშიაც ამ ჟამად მოთავსებულია სინოდის კანტორა, მიჰყიდა სამღვდელოებას. სინოდის ბრძანებით შენობების ფასი გასტუმრებულ იქმნა საქართველოს საეკლესიო თანხიდან.

თბილისის გუბერნიის სახალხო მასწავლებელთა ყრილობა

აპრილის დელეგატთა ყრილობაზე დადგენილი იყო, რომ სახალხო სკოლათა ინსპექტორების არჩევნები ეროვნულ კურიების თანახმად უნდა მომხდარიყო. არჩევნები დანიშნული იყო მარიამობისთვის 20-ისათვის. ინსპექტორები უნდა აერჩიათ ამ დღეს ქ. თბილისში შემდგარ სახალხო მასწავლებელთა ყრილობას. ხსენებულ დრომდის ინსპექციის მმართველობა ჩაბარებული ჰქონდა დელეგატების მიერ არჩეულ ხუთ პირს. მარიამობისთვის 20-ის კრებაზე გამოირკვა, რომ კომისარს მიწერილობა დაუგზავნია განყოფილებებისათვის: „კომისარიატი თვითონ ირჩევს თქვენთვის კომისრებს (ინსპექტორებს) და თქვენ საჭირონი აღარ ხართ“-ო ამ მიწერილობის გამო კრებაზე მხოლოდ ასიოდე კაცი დაესწრო. კრებაზე დამსწრეთ განაცხადეს: ჩვენ ასეთი მიწერილობა უსამართლოდ და სადღეისო პრინციპების დამარღვევლად ვსცანით და ამიტომ ჩამოველით რომ, რომ ეს გარდაწყვეტილება კომისარიატს სისრულეში არ მოეყვანინოთო. ზოგიერთა რაიონებიდან თუ ორ-ორ-სამ-სამი კაცი გამოცხადდა თელავიდან 32 კაცი ჩამოვიდა. შესდგა კრება. კომისარიატმა წარმომადგენლად ნათაძე გამოგვიგზავნა. მან მოხსენება წაიკითხა და ჩვენ მხრივ არჩევნების მოხდენა არათუ უპრინციპოდ, არამედ საქმის შემაფერხებლადაც სცნო. პასუხი გასცეს ზოგსაც მზად ჰქონდა პასუხი, მაგრამ ნათაძე აშურდა და კრება დასტოვა შემდეგი სიტყვებით: კომისარიატი მაინც და მაინც წინააღმდეგი არ იქნება თქვენი არჩევნებისა და ეცდება თქვენი არჩეული პირები დაამტკიცოს და ამით მასწავლებლებს ანგარიში გაუწიოსო. კრებამ სთხოვა ნათაძეს, რომ მასთან ერთად კომისარიატიც დასწრებოდა საღამოს კრებაზე. ნათაძე დაჰპირდა. შემდეგ ამისა კრებამ შეიმუშავა მასალა საღამოს კრებისათვის. კრებაზე მხოლოდ ნათაძე მოვიდა ისევ ხელმეორედ. კრებაზე მატერიალურმა მხარემ ბევრი მასწავლებელი აალაპარაკა. მართლაც ეს ჭირიობა ყველაზე მეტად მასწავლებლებს აწვებათ, ისმოდა მწუხარე სიტყვები. ბევრნაირ წყაროებს დაუწყეს აღმოჩენა. ნათაძემ კომისარიატს მოკლედ გადასცა კრების აწერილ რუსეთის ჯიბის მდგომარეობა და ბოლოს იმით დაათავა, რომ შეიძლება არა სასიამოვნო მოვლენით დათავდეს ეს თძვენი მოთხოვნილება ე. ი. შესაძლოა მას სკოლების დაკეტვაც მოჰყვესო. ნათაძეს რომ ისეთი შთაბეჭდილება არ წაეღო, ვითომც მასწავლებლები ენკენისთვიდან გაიფიცებიან და სკოლებში არ წავლენო—მას მოახსენეს: ეს გაფიცვა კი არ იქნება, როგორც რომელიმე ქარხანაში ანდა რომელიმე მთავრობის წინააღმდეგ—არამედ მასწავლებელი სიმშილით დასუსტდება და ღონე აღარ ექნება რომ ასწავლოს. ჯერჯერობით თუ დალოლავენ ეს იმით აიხსნება, რომ ყველა ორიოდე გროშს შოულობს გაკვეთილებით და სხვა და სხვა სამსახურითო. რადგან კრებაზე მარტო ქართველობა იყო საკმაო—გადასწყდა ქართველებს აქვე აერჩიათ თავისთვის ინსპექტორები, დანარჩენებს კი ადგილობრივ რაიონებში. ინსპექტორების მინიმალურ რიცხვად—9 იქმნა გარდაწყვეტილი. კურიებადაც ასე დაჰყვეს ექვსი ეროვნება. არჩევნები კი-სკოლების მიხედვით პროპორციულად: ქართველებს ოთხი (ორას სკოლაზე მეტი შიგ სამრევლო ებიც შედიან.) დანარჩენთ ყველას თითო თითო. სომხების წარმომადგენელმა მოითხოვა, რომ სომხებს ორი ინსპექტორი ჰყოლოდათ, რადგან მათი სკოლები ორმოცდა ათს აღემატება და თუ სახსარი არ იქნება ამ ზედმეტ ინსპექტორებისთვის—მაშინ ისეთს, რომელთაც ოცდა შვიდ სკოლაზე მეტი არა აქვთ—ჯერჯერობით განსაკუთრებული ინსპექტორი არ მიეცესო.

კრებამ ამის გარდაწყვეტა და კომისარიატში წარდგენა თვით სომხებს მიანდო. შემდეგ მოხდა არჩევნები. ხელმეორედ აირჩიეს კომისიაში ნამყოფი წევრებ: ჯაფარიძე და ჩარექიშვილი. არველაძემ უარი განაცხადა. ბევრი სთხოვეს აგრეთვე ვარლამ ბურჯანაძეს, მაგრამ მაინც საპატიო მიზეზები მოიყვანა და თავის უარზე. წამოყენებულ იქმნა კანდიდატურები შიუკაშვილისა, გომალაურისა და ჭუმბურიძის. არჩევნები ფარულ ხმის მიცემით მოხდა. არჩეულ იქმნენ შიუკაშვილი 62 ხმით, ჭუმბურიძე 44-ით.

დასასრულ ნემეცების სკოლების წარმომადგენელმა მოკლედ გააცნო მათ სკოლების მდგომარეობა კოლონიებში და სთხოვა კრებას ეშუამდგომლა, რომ რადგან მათთვის საკუთარ ინსპექტორს ვერ დანიშნავდნენ—ჯნის მცოდნე ინსპექტორისთვის დაევალებინათ მათი სკოლების რევიზია, ამასთან ინსპექტორმა მათი არჩეული დელეგატი იყოლიოს გვერდით რევიზიის დროს. ამით კრებაც გათავდა და დამის თორმეტზედ დაიშალა.

იოს. დალაქიშვილი

დამფუძნებელი კრების გარშემო

ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტს დეპეშა მოუვიდა დამფუძნებელ კრების მომწვევ მთავარ კომისიის თავმჯდომარე ნ. ა. ავინოვისაგან პეტროგრადიდან. დეპეშა გადმოგვცემს, რომ ამიერ კავკასიის საარჩევნო რაიონში შედიან: თბილისისა, ქუთაისისა, განჯისა, ერევნისა და ბაქოს გუბერნიები, ბათომისა, ყარსისა, სუხუმისა და ზაქათალის ოლქები. მთავარი საარჩევნო კომისია მოთავსებული იქნება თბილისში. ამ კომისიის თავმჯდომარედ იქნება ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტის თავმჯდომარე ანუ მისი მოადგილე და კომისიაში წევრებად შევლენ სხვა და სხვა დაწესებულებათა წარმომადგენელნი. გარდა ამისა ყველა გუბერნიებსა და ოლქებში უნდა მოეწყოს ადგილობრივი საარჩევნო კომისიები, რომელთა თავმჯდომარეებად იქმნებიან ადგილობრივი საგუბერნიო ანუ საოლქო აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარენი, ხოლო წევრებად სხვა და სხვა დაწესებულებათა წარმომადგენელნი. ავინოვი სთხოვს ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტს იხმაროს ყოველივე ღონისძიება, რომ დაუყოვნებლივ მოეწყოს აღნიშნული კომისიები.

სვანეთი და ლეჩხუმი.

დღიდან რევოლიუციის დაწყებისა ვილაც ბოროტი ძალები სვანეთის შესახებ ავრცელებენ პრესაში თუ ხალხში ათასგვარ შემაძრწუნებელსა და უმგვანო ამბებს. მე პირადათ არ მინდოდა აქამდე ხმა ამომეღო და დამეწყო საზოგადოების წინაშე იმის მტკიცება, რომ სვანები დიდის აღტაცებით შეხვდენ რევოლუციას და ყოველივე ახალ მთავრობის განკარგულებას შეასრულებენ იგინი, ისე როგორც ნამდვილი სულით რევოლუციონერები. დიალ არ მინდოდა დამეწყო ამის მტკიცება მით უფრო, რომ მეგონა ასე თუ ისე იცნობდა ქართველი საზოგადოება სვანებსა და პროვოკაცია სვანეთის შესახებ უმნიშვნელოდ ჩაივლიდა. მაგრამ სავალალოდ სინამდვილემ სულ სხვა გვიჩვენა, როგორც დაუკვირდი ამ ჟამად ზოგიერთი თვით ახალ მთავრობის „წარმომადგენელიც“ კი შავრაზმელებად რაცხს სვანებს, რაც პირდაპირ სულის აღმშფოთებელია ყველა იმისთვის ვინც სვანებს იცნობს გარკვეულად. მე არ მინდა ვილაპარაკო ცალ [illegible] მსურს ზოგიერთ [illegible] მოტყუებულ საზოგადოებას მივაწოდო ნამდვილი ცნობები სვანეთის შესახებ.

მართალია სვანეთში ამ მოკლე ხანში მოხდა რამდენიმე მკვლელობა და ზოგიერთის თქმით მეზობელ სოფლებთან შეტაკება, მაგრამ ეგ ყოველივე მოხდა ის, რაც ხდებოდა აქამდე. ე. ი. სვანეთისათვის ჩვეულებრივი ამბები, რომელიც არის არა კონტრ-რევოლუციონური ან შავ-რაზმული ან და გამოწვეული ამ მიზეზებისა გამო, არამედ ის, რასაც სვანების ცხოვრებაში მაგრათ აქვს ფესვები გამჯდარი და რევოლუციის მსვლელობა ჯერ ვერ წაშლის თუ განათლების სხივმა არ შეაღწია სვანეთში. შურის ძიება სვანისათვის ერთნაირი მტკიცე კანონია, რომლის მოსპობაც ჩვენ არ შეგვიძლია მათში „კონტრ-რევოლუციონერების“-სა და „შავ-რაზმელებ“-ის ძახილით, არა, ბატონებო ეგ მათი რჯულზე უტყიცესი ჩვეულებაა, რომლის მოსპობაც შეუძლია მხოლოდ ერთად-ერთ შეგნებას და შეგნებით მუშაობას მათ შორის. ნურვინ ეცდება, თუ მართლა თვით არ იქნება კონტრ-რევოლუციონერი და შავრაზმელი, სხვა გზით მოისპოს ეგ ყოველივე.

ან და რა ჩაიდინეს სვანებმა (მსურს ვილაპარაკო განსაკუთრებით ზემო-სვანეთზე) კონტრ-რევოლუციონერი? შეუძლია ვინმეს მიპასუხოს ამაზე?

— არავის, ვიმეორებ მეც.

არავის, რადგან არავითარი ამბავი იქ არ მომხდარა და თუ მოხდა იგიც კერძო ხასიათის მნიშვნელობის და არა კონტრ-რევოლუციონური მნიშვნელობის. აგრეთვე ეგ არ უნდა დაბრალდეს მთელ სვანეთს, რადგან მთელი ხალხი მონაწილეობას არ ღებულობს იმაში, თუ ორი და სამი გაქვავებული და ცუდი პიროვნება რაიმე ცუდს და საზიზღარ საქმეებს ჩაიდენს. არასოდეს კერძო პიროვნებას გამო არ უნდა გავლანძღოთ მთელი ხალხი, თუ კი მართლა ესმის ვინმეს მნიშვნელობა კერძო და მთელი ხალხის ინიციატივისა.

მესამეც კიდევ, რომ არც ეგ ხდებოდა, რომ დროზე სვანეთის რაიონულ აღმ. კომიტეტის მოწოდებისთვის ყურადღება მიექცია ან ქუთაისის საგუბ. აღ. კომიტეტსა და ან ლეჩხუმის სამაზრო აღ. კომიტეტს. და თამამად ვიტყვი ყველგან, რომ მომხდარ ამბებში უმთავრესი ბრალი უნდა დაუთვნოთ ლეჩხუმის სამაზრო აღ. კომიტეტს, რომელმაც ძლიერ გააჭიანურა ყოველივე სვანეთის საქმე, იმ მიზეზით, რომ სვანებმა სთხოვეს ძველ მთავრობასეულ დიქტატორობისთვის ხელი ეშვათ.

ეს ყოველივე არ გეგონოსთ ლიტონი სიტყვა, არა, ეს შემიძლია დავამტკიცო ყველგან და ყოველთვის უფრო ვრცლად და საბუთებით.

თუ გინდ გადავიკითხოთ გუშინდელ გაზეთებში ცნობა ცაგერის (ლეჩხუმი) აღ. კომიტეტისაგან.

„ვაჟ დადეშქელიანმა შეადგინეს შავი რაზმი და მშვიდობიან მცხოვრებთ ტერორს ეწევიან... რამდენჯერმე ესროლეს მაზრის კომისარს. მდგომარეობა კრიტიკულია. მოგვაშველეთ ჯარი“.

მეორე ცნობაც: (ორივე იხილეთ „საქართველო“-ს № 184) „ცაგერიდან იუწყებიან, რომ იქ მიტინგის დროს მილიციონერებს ხალხთან შეტაკება მოუვიდა. სროლამ ნ საათს გასტანა, შეტაკება მოხდა ვინმე წულორიძის დატუსაღების გამო. კომისარი იწერება, რომ მაზრაში სრული ანარქიაა, ფოსტას თავს ესხმიან და საჭიროა დამხმარე რაზმის მოშველება“.

არ ვიცი რამდენად მართალია ეგ ყოველივე, მაგრამ მე მაინც ძლიერ ამაშფოთა ამ ცნობამ. ჩემის აზრით შესაძლო იყო მომხდარიყო ეგეთი რამე, მაგრამ დიდი ცოდვა კია, რომ ცაგერის კომიტეტი თუ კომისარი თავის მილიციონერებით და, თუმცა არ ვიცი თუ არიან, მაგრამ ცაგერისა და სვანეთის შავრაზმელები, არა საერთო, არამედ რაიმე კერძო გამოურკვეველ ინტერესებისა გამო ერთმანეთ შორის განუწყვეტელ ბრძოლით მშვიდობიან მცხოვრებლებს სულსა ხდიან და სულ უბრალო ხალხი მსხვერპლი ხდება ზოგიერთი „კომისარების“ და „კომიტეტების“ უტაქტიკო მოქმედებისა.

რა საჭიროა ისეთ მშვიდობიან მაზრაში ჯარის გაწვევა, როგორიც ლეჩხუმია, ან და რაა მიზეზი იმისა, რომ ლეჩხუმში ასეთი ამბები ხდება? პირველიცა და მეორეც ძლიერ გამოურკვეველია ჩვენთვის.

არ ყოფილა ისეთი მშვიდობიანი მაზრა თვით ძველ მთავრობის ხელშიც კი, როგორც ლეჩხუმი, ყველგან შეგვძლოთ გაგვევლო ცანცვა-გლეჯის, მკვლელობისა თუ სხვა ხმები, ხოლო

ლეჩხუმში შეხვდებოდით ყოველივე ამას ძვირად. დღეს კი, როდესაც გვმართებს ყველას ერთნაირად ზეიმი, სიხარული და მშვიდი ცხოვრება, დღეს ეგ მხარე გადააქციეს, რაღაც კონტრ-რევოლიუციონურ კუთხეთ. ჯერ იყო და არსად სხვაგან რაზმი არ გაუგზავნიათ და ლეჩხუმში კი რევოლუციის პირველ დღეებშივე მოიახოვეს ჯარი ცაგერის მეთაურებმა. როგორც გამოირკვა შემდგომ თურმე სოც.-დემოკრატიის გარდა სხვა პარტიებმაც მოინდომეს იქ მუშაობა და რომ „დაპყრობილი“ ქვეყანა ხელიდან არ გამოცლოდათ საჭირო იყო ძალა და მართლაც ცაგერის აღ. კომიტეტის „ძლევა მოსილმა“ ჯარმა მოკლე ხანში დიდი ნაბიჯი გადადგა. აუკრძალეს სხვა პარტიებს ლაპარაკი და ბრძანების დარღვევის გულისთვის ორი ეროვ.-დემოკრატიულ პარტიის პროპაგანდისტები ციხეში ჩასვეს, ხოლო ერთი მათგანი ქუთაისში ეტეფითაც კი გაგზავნეს. აი, ეს იყო ძლევა მოსილი ნაბიჯი ცაგერის კომიტეტის რაზმისა და სხვა არაფერი. შეიძლება კვლავინდელი მიზანიც ეგ იყოს. მაგრამ ჩემის აზრით, როგორც მცოდნე იქაური ხალხის სულისკვეთებისა—ყველაზე მეტ საჭიროდ მიმაჩნია მოხდეს ხელმეორე არჩევნები ცაგერის სამაზრო აღ. კომიტეტისა, აგრეთვე სასოფლო კომიტეტებისაც და თან ნება ჰქონდეს ყოველ არსებულ პოლიტიკურ პარტიებს იყოლიონ მაზრის კომიტეტში ორ-ორი წარმომადგენელი თანახმად ქუთაისის საგუბერნიო კომიტეტის ინსტრუქციისა, რაიც ცაგერის კომიტეტმა უარჰყო. და ყოველივე ამის შემდგომ დარწმუნებული ვარ აგეთი არაფერი მოხდება. დანარჩენი კი იქ ჯარის გაწვევა საქმეს უფრო ავნებს, ვინემ გააკეთებს, რადგან სამართლის ხანაში შიში არ უნდა იყოს მსაჯული.

ვიმეორებ კიდევ საქმეს ეგ არ უშველის, ვინაიდგან იმავ ცნობაშია ნახსენები, რომ მილიციელებსა და ხალხს მოუხდათ ერთმანეთ შორის შეტაკება. ეგ შემთხვევა ერთის სხვით ძველ დროს გვაგონებს, როდესაც ხალხსა და მთავრობას ერთ-ურთი ეჯავრებოდათ, ხოლო თანამედროვე ცხოვრებაში ასეთებს ადგილი არ უნდა ჰქონდეს. უკეთესი იქნება ისეთი კომისარები, კომიტეტი და მილიციელები იყოს დანიშნული იქ, რომლებიც ერთის მხრით იქნებიან ნამდვილი შე[illegible]ნილი ახალი მთავრობის წარმომადგენლები და მეორეს მხრით ხალხის მიერ საყვარელნი. თორემ მართლაც, რომ ანარქია იქნება მუდამ თუ ამას ყურადღება არ მიექცა დროზე. და თუ გარდაფხაძეებმა ჩაიდინეს არა ადამიანური, აბაში, გთხოვთ ნუ დაადანაშაულებთ სვანებსა და ლეჩხუმლებს, რადგან არავითარ ცუდ საქმეებში თვით ხალხი მონაწილეობას არ ღებულობს. და ნურც შევქმნით ისეთ ატმოსფერას, რომ მართლაც შავრაზმელებათ გავხადოთ ძალით ვინმე.

მინდა კიდევ ვსთქვა, რომ ლეჩხუმის აღ. კომიტეტს უკეთეს ჰმართებს სიმართლე და რევოლუციის ძალთა დაქსაქსვის მნიშვნელობის შეგნება. აგრეთვე მეტი ყურადღების მიქცევა წმინდა დემოკრატიულ წესებზე, თორემ მარტო სიტყვით არ კმარა ყვირილი: „დემოკრატია“ და „დემოკრატიული პრინციპები“. აგრეთვე დროზე მოუღოს ბოლო სვანეთში და ლეჩხუმში მომხდარ საქმეებს, რისი პასუხისმგებელიც თითონ არის, ხოლო ბოლო მოუღოს არა ჯარებით, არამედ ისე, როგორც შეშვენის თანამედროვე ცხოვრებას. თუ კი თითონ ვერ შესძლებს ამას,—საშუალება მისცენ ხალხს ამოირჩიონ ისინი, ვინც მათთვის საჭირონი არიან და საქმესაც უშველიან. გარეშე მისი ტყუილ უბრალოდ ჯარს ნუ გააცდენთ ლეჩხუმისთვის, ვინაიდგან მოგეხსენებათ დღევანდელი რუსეთის კრიტიკული მდგომარეობა და ღმერთმა იცის რამდენ საქმე აქვს გასაკეთებელი ჯარს ჯერ გარე-დაუპყრობ ქვეყნებში, და ეხლ შინ დაპყრობილთა ხელმეორე დაპყრობა დროს წაგვართმევს..

ამბრონი.

კორესპონდენცია

ქართლიდან

ქვათახევი 16 აგვისტოს თავის დღეობას დღესასწაულობდა. ამწვანებულ მდელოზედ მოეყარათ თავი ახალ გაზრდა ქალსა და კაცსა.

მოუხედავად იმისა, რომ ხან ხი ნაკლებ დიდ წრო კვლავინდელზე, მაინც სრული უწესოება სუფევდა; თუმცა ღვინის გაყიდვა აკრძალული იყო, მაგრამ ადგილობრივი—კავთისხევის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი კი გაბრუებულიყო ღვინით. უცბად ერთ-ერთ სახლის დერეფანზე მოექცა და დაიწყო: „ძმებო და მეგობრებო! მრავალტანჯულმა ხალხმა მიიღო თავისუფლება!..“ და სხვ. მისმა სიტყვებმა მთელი ერის ხალხი მიიზიდა და უცაბედათ მიტინგი მოეწყო. ამ დროს შუა წირვის ზარი ჩამოჰკრეს—„წითელ ლენტიანმა“ ორატორმა მყისვე განკარგულება მოახდინა, რომ შეეჩერებინათ ზარის რეკა, ვინაიდგან მას სიტყვის წარმოთქმას უშლიდა.

ზარის ხმაზე ხალხმა ტაძრისკენ დენა დაიწყო, მაგრამ „ორატორმა“ შესძახა: „ხალხო, რა დროს წირვაა, ჩვენთვის წირვა კი არ არის საჭირო და გამოსადეგი, არამედ ეს—რასაც მე გაუწყებთო“... ხალხი მართლაც შეჩერდა. ესეც არ იკმარა; წირვის გამოსვლის შემდეგ, ჩვეულებისამებრ—ბერებს უნდა ლიტანია შეესრულებინათ ტაძრის გარშემო, მაგრამ სანამ ტაძრიდამ გამოვიდოდნენ, უკვე „ლიტანია“ სრულდებოდა ზურნა-დალაბანდით „წითელ ლენტიანის“ მეთაურობით. წინამძღვარმა სთხოვა, რომ დროებით მაინც შეეჩერებინათ ასეთი საქციელი, მაგრამ პასუხად „წითელ ლენტიანისაგან“ ის მიიღო, რომ მამა-პაპური ჩვეულება არისო და მე არავითარი უფლება არა მაქვს რომ დაუშალოვო, და თანაც გაჰკიოდა და ყურა-მალა დგებოდა.

წეს-რიგ დამცველის ამნაირმა საქციელმა ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა დღესასწაულზე მოსულ საზოგადოების შორის და საღამოისკენ უკმაყოფილონი წავიდ-წამოვიდნენ სახლებისაკენ.

ზემო აღნიშნულმა კომიტეტმა ხელთ იგდო ქვათახევის სახნავ-სათესი მამული, აგრეთვე ტყე და გახდა სრული ბატონ-პატრონი: ხალხს გამოუცხადა, რომ ბერებისათვის სახნავ-სათესი მამულის ჯარიმა, მესამედის წილის მაგიერ მიეცათ მეოთხედი და თანაც ასეთი თავნება განკარგულება აცნობა მონასტრის წინამძღვარს; ასეთ გარდაწყვეტილებაზე წინამძღვარმა არქიმანდრიტ გერმანემ მტკიცე უარი განუცხადა. ქონებული დარჩა მიწურად და საქონლისა და ბატებების საჭმელად და საქექად გარდაიქცა.

ტყესაც თავისებური მზრუნველობა აღმოუჩინა. იგი აძლევს მცხოვრებლებს ტყის ბარათებს და ყოველ დღე რამდენიმე ათეული ახალგაზდა ხეები იქცევა უწყალოდ; მონასტრის გარშემო მიდამოები უკვე შემოსარცვეს და ტყის კაფვამ უკვე გრძელ-ანკარა მდ. კავთურას სათავემდინაც მიატანა, ასე რომ ამ წყალს მალე დაშრობა მოელის, რითაც განსაცდელში ჩავარდება მთელი კავთისხევის და მეზობელ სოფლების სახნავი მინდვრები და ბაღები, რომლებიც ირწყვიან მხოლოდ ამ მდინარითა.

წინამძღვარმა, ამ რამდენიმე თვის წინედ აცნობა გორის კომისარიატს და დღემდის ვერ გაუგიათ თუ რა შედეგი მოჰყვა ამ თხოვნას. საქმე იქამდის მივიდა, რომ ჩხენკელსაც მისცა თხოვნა, რაზედაც მოჰყვა მისი განკარგულება, რომ დაეკმაყოფილებინათ მონასტრის მოთხოვნილებანი, სინამდის ეს საზოგადო საკითხი გადაწყდებოდა სადაც ჯერ-არს. დღევანდლამდე თავის მოწყალებას არ აკლებს ადგილობრივი კომიტეტი მონასტერს. „წახდენილობამ წამწყმიდაო“—არის ნათქვამი ტრაპაკვირებულია რომ სხვა მონასტრებსაც ასეთი დღე მოელის. მაშინ მონასტრების კრებულს ის ღა დარჩენია, რომ ხელ გაწვდენილნი იარონ სოფლად მოწყალებაზე და ან ვინ და რითი უნდა გაიკითხონ, ყველას თავ-ვისი-თავი გასჭირვებია ამ ზღაპრულ სიძვირეში—თავის-თავად ცხადია, რომ ბერები დასტოვებენ მონასტერს და გაიბნევიან რამე წყარო ცხოვრების მოსაპოვებლად და ჩვენს დიდებულ წინაპართა ნაშთებს მოელის ის შავი დღე და ბედი რაც უკვე გარდახდა ამ ერთი საუკუნის განმავლობაში.

იმედია ჩვენი მოჰარნახული ქათალიკოსის მოსაყდრე თბილელი მიტროპოლიტი ლეონიდე, აღძრავს ამ საკითხს და იშუამდგომლებს სადაც ჯერ არს, რათა ამ მხრივ უზრუნველ-ყოფილი მაინც იყვნენ ისედაც დაჩაგრული, მონასტრების ერთგული მცველი ბერები.

გ. ხიდამონი.

სიღნაღის მაზრიდან

სოფელი ვეჯინი შედგენს დაახლოვებით ზვიდას კომლამდე მაცხოვრებლებს, ვეჯინლებში მეტი წილი მისდევენ მევენახეობას და მცირედი წილი ხვნა-თესვას პურისას, რომლებსაც პური სრულებით არ მოუვიდათ და ვენახებიც ამ ჯვალვამ ძრიელ შეაწუხა. მინდვრები ხომ ისე მოსჩანს, რომ კაცს ეგონება ცეცხლი მოუკიდებიათ და გადამწვარაო, ვეჯინლები გაჭირვებაში არიან პურობის გამო, შაქარს და ნავთს ხომ ვერ-რაც კი შოულობენ, ვეჯინში გაიხსნა ეს ერთი წლის წინად შემნახველ გამსესხებელი საამხანაგო ბანკი, რომლის თავმჯდომარედ არის დანიშნული ი. ჩიტოშვილი და წევრებად გ. ტარუღოვი და ი. მაჭავარიანი რომლებიც ძალიან ერთგულად მეცადინეობენ და სცდილობენ ამ ბანკის გაუმჯობესობას და თუ ამნაირ მეცადინეობას გააგრძელებენ იმედია ძალიან კარგად წაიყვანენ საქმეს. მკათათვის უკანასკნელ რიცხვებში კიდევაც მიიღო ვეჯინის ბანკმა რვაასი ფუთი ფქვილი, ბანკის მეთაურებმა მოუწოდეს მთელს ხალხს ფქვილების მისაღებად. ხალხი მალე შეიკრიბა ბანკთან ფქვილის მისაღებად. ზოგი მათგანი ჩიოდა ფული არა მაქვს რომ ფქვილი გავიტანოვო იმათ, ბედზედ ამავე დღეს მოვიდა სოფლის სასამართლოში კოლეგის მრევლის მღვდელი ალექსანდრე მაჭავარიანი რომლისათვისაც რაღაც შემთხვევით მიენდოთ ჯარში გაწვეულ სალდათების სახლობის კუთვნილი ფულის დარიგება. დაიწყო ფულების მიცემა, ეს ფულები აქამდის უსასყიდლოთ რიგდებოდა ეხლა კი ბ. მაჭავარიანი ყოველ კომლის მისაცემი ფულიდან იღებდა ფულს, ვინც საწყალი იყო და ანგარიშისა არაფერი ესმოდა ორმანეთს და ათშაურსსაც ღებულობდა იმისაგან, ზოგისაგან ცოტა ნაკლებს და რომელიც შეუტყობდა იმას არაფერს ართმევდა არ გამოაჭყევუნოსო. ბ. მაჭავარიანი თავის-თავს ძალიან ერთგულს უწოდებს ხალხისას. მაჭავარიანი მოუნდა ფულების დარიგებას ს. ვეჯინში ორ დღეს, რომელიც როცა ხალხს გაისტუმრებდა ვარიებით და სველ-სველ ხელადა ღვინოებით ქეიფობდა ზოგიერთი ვეჯინის აღმასრულებელ წევრებით და მილიციონერებით ერთად. ძალიან კარგი იქნება რომ სალდათების ფულების ე. ი. მათ სახლობას რაც ფული ეკუთვნით უფრო მოაგვარებდნენ და მაჭავარიანისთანა კაცს არ ჩაუგდებდნენ ხელში.

მაქსიმე

ს. მელაანიდან

(სიღნაღის მაზრა).

თბილისის მიტროპოლიტის არჩევნებმა დიდი სიხარული და აღტაცება გამოიწვია ჩვენ სოფელში. მარიამობისთვის 20-ს წმ. გიორგის ეკლესიაში წირვაზე მთელი სოფელი დაესწრო.

მღვდელმა გამოუცხადა ხალხს, რომ წარსულ კვირას თბილისში არჩეულ იქმნა თბილისის მიტროპოლიტად ეპისკოპოსი ლეონიდე და ამის გამო სამადლობელი პარაკლისი უნდა გადავიხადოთო. შემდეგ ამისა თავად იოსებ ანდრონიკაშვილმა წარმოსთქვა შესაფერი სიტყვა. გაახსენა ხალხს მოკლე ისტორია ქართულ ეკლესიისა, მას შემდეგ რაც საქართველო რუსეთის მფლობელობის ქვეშ გადავიდა. აუხსნა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ქართულ ეკლესიის უფლებათა აღდგენას და დაათავა შემდეგი სიტყვებით: „მაშ ეხლა შევსთხოვოთ მაღალსა ღმერთს ხანგრძლივი სიცოცხლე და ჯანმრთელობა ჩვენ თბილელ მიტროპოლიტ ლეონიდესთვის, რომ შეეძლოს მან ღირსეულად ემსახუროს ჩვენს ახლად აღდგენილ ეკლესიას, ისე როგორც მის დიდებულ წინაპრებს აუსრულებიათ“.—„ამინ“—მქვირცხლად წარმოსთქვა ხალხმა, მოიდრიკა მუხლი და მთელი პარაკლისი მუხლ-მოდრეკილმა მოისმინა. ამის შემდეგ ხალხმა თავად ანდრონიკაშვილს სთხოვა გაუგზავნოს დეპეშა მიტროპოლიტს და მის მინდობილობით ხელი მოაწერეს თვითონ და მღვდელმა, როგორც მათ წარმომადგენელმა. ამავე დღეს გამოიგზავნა შემდეგი დეპეშა: „მარიამობისთვის 20 წმ. გიორგის ეკლესიაში სოფელ მელაანის მრევლმა გადაიხადა წირვა და სამადლობელი პარაკლისი საქართველოს ეკლესიის საუკუნოთ ქრისტიანობის შემდეგ პირველ მიტროპოლიტის სადღეგრძელოდ მუხლმოდრეკით შევსთხოვეთ უმაღლესს მოგანიჭოთ თქვენ, მეუფეო, ჯანი, სიმრთელე, მრავალ ჟამიერ“.

1500 კაცის რწმუნებულობით თავადი იოსებ ანდრონიკაშვილი და მღვდ. ეფტ. აბრამიშვილი.

თ. ი. ა—შვილი.

ღია წერილი სოსო მაჭავარიანს*)

თქვენ წერილზე გაზეთ „ერთობის“ № 127-ში და სხ. მე გიპასუხებთ შემდეგს. მიკიბვ მოკიბვას თავი დაანებეთ და ახალ ჭორებს ნუ სიხზავთ. სირცხვილია, იკმარეთ რაც გითქვამთ. ყველა ცოტად შეგნებული ადამიანი ც ჩვენს დიად დროში უნდა სცდილობდეს სიწყნარისა და სიმშვიდის დამყარებას. უნდა ცდილობდეს, რომ ყველა ცოცხალი ძალა გამოყენებულ იქნას იმ თავისუფლების განსამტკიცებლად, რომლის წინააღმდეგაც ბევრნი შეგნებით, თუ შეუგნებლად იღწვიან. და თქვენ კი რას სჩადით. განა ვისაც ჩემი ბანკში არჩევა უნდოდა, თქვენზე ნაკლებ ესმის ხალხის საქმე და მისი თავისუფლება. განა ამ სტრიქონების დამწერს რევოლიუციისათვის თქვენზე ნაკლები გაუკეთებია ან თქვენზე ნაკლებ უყვარს მას დიდებული შედეგი. სავალალო სწორედ ის არის, რომ თქვენისთანა წინამძღოლები ჩვენ ხალხს შეგნებით, თუ შეუგნებლად, ერთი მეორეს უსისინებენ, ამღვრევენ წყალს რომ მასში თევზები იჭირონ. მაგრამ ამ არევ დარევით ვის გულსაც უფრო გაახარებთ და რევოლიუციას რა სამსახურს გაუწევთ ეს უნდა გესმოდეთ. თქვენ წერილებში ჩემ მომხრეებს მთვრალებად, ნაძირალებად და სხვა კეკლუც სიტყვებით იხსენიებთ. მაგრამ ნუ დაგავიწყდებათ თქმულება, „ჭურჭელსა შინა რაცაა, იგივე წარმოდინდების“. ამისთანა სიტყვებით თქვენ თავს ამათრახებთ და სხვა არაფერი. ახლა შევეხები იმას, რომ თქვენ თქვენი გამოსვლები პარტიულად მოახვიეთ საზოგადოებას. რისთვის ჩაიდინეთ ეს, ყველასთვის ცხადია. მაგრამ ვერ მომითმენია რომ არ გკითხოთ: რა უფლება გქონდათ, რომ წმინდა დროშებს შეაფარეთ თქვენი ბოროტი განზრახვანი?! ბანკის საქმეში პოლიტიკურ რწმენას რა ადგილი აქვს. განა იმიტომ უნდოდათ ავერჩიეთ მე, რომ პოლიტიკური რწმენით ხელმძღვანელობდნენ. აბა რა სათქმელია! ხალხს სწამდა, რომ მე, ლუკაშვილი, რომ ამხანაგობის საქმეს სხვაზე უფრო კარგად წავიყვანდი და ამიტომ ჩემი არჩევა უნდოდათ გამგეობაში. ჩემი მომხრეები იყვნენ ყველა პარტიიდან და აგრეთვე უპარტიონიც. თქვენ რომ საბოლოოდ მიხვდეთ ამას, მაგალითით განგმარტავთ. თქვენ დურგალი ხართ და რომ საჭირო იყვეს თუნდ ჩემ გულითად მეგობრისათვის მაგიდის გაკეთება, ჩვენ ორში მე კი არ მომმართავს, არამედ თქვენა, იმიტომ რომ დურგლობა თქვენ იცით და არა მე. ახლა ავიღოთ საკოოპერაციო საქმე. კოოპერატიული საქმისათვის დიდმა უმრავლესობამ განურჩევლად რწმენისა მე სხვა ყველას მამჯობინა. ეგ იმას კი არ ნიშნავს, რომ პარტიები აითქვიფნენ, ან დისციპლინა პარტიული დაარღვიეს და დანაშაულობა რამ ჩაიდინეს, არა. ეს მხოლოდ იმასა ნიშნავს რომ კოოპერატიულ საქმისათვის ხალხმა მე მამჯობინა, სადურგლო საქმისათვის კი—თქვენ, ვინაიდგან თქვენ ერთი საქმე იცით, მე მეორე. იმიტომ კარგი პარტიული ხელმძღვანელი პარტიული ფირმით არ უნდა გამოვიდეს იქ, სადაც ამას გარემოება არ მოითხოვს. თქვენ ეს დაიხსომეთ—შემდეგისათვის მაინც გამოგადგებათ. მე რომ გამომასახლეთ და დამემუქრეთ, თუ 24 საათში ქ. თელავიდგან არ გავიდოდი, ციხეში ჩამსვამდით, განა შემეშინდა და მიტომ აღვასრულე თქვენი უკანონო დადგენილება. არა. მე მეშინოდა მხოლოდ ძმათა შორის შეტაკებისა. შესაძლებელი იყო ვისმე თქვენ ძალის წინააღმდეგ ჩემი გულისთვის ძალა ეხმარა. აქ ხომ სამოქალაქო ომი დაიწყებოდა და თითონ პარტიებში ერთმანეთის შუღლი და მტრობა, რაიც რევოლიუციის ყურნებს მეტად გაახარებდა. ჩემ წამოსვლის შემდეგაც თქვენ, მეამ, ჩემ წინააღმდეგ დიდ აგიტაციას ეწევით, ხალხსა და პარტიებს ამხედრებთ. ამისთანა თქვენ საქციელს მე ვგმობ და თქვენ არ აგყვებით გინდ ა[illegible] პირადად [illegible] მევნოს. დაე ნუ ამირჩევენ, მაგრამ ძმათა შორის მტრობა ნუ ჩამოვარდება. აგიტაციის გარდა თქვენ ხალხს დაცინით მით, რომ, თუ კრება თქვენ განზრახვას არ დაემორჩილება მას ხვრავს თქვენი დამქაში [illegible] თქვენ სწერთ ჩემ და ჩემი მომხრეების დასამცირებლად მითომ მათში ერთის ვინმე პროვოკატორი. თან მის ვინაობის გამოცნობას მე მავალებთ. აი რას გიპასუხებთ. ჩემ მეგობრებში მაგისთანა არავინ არის და იმათი სახელის ხსენებაც ღირსნიც კი არა ხართ, ვინც კი ეხლა მე მაგონდებიან. იქნებ ამ შენიშვნით ჩემი დამცირება გინდათ. და განა მე როდისმე გავბედე ჩემი მოწინააღმდეგენი დამემცირებია იმით რომ მათში ჯაშუში ივ. კარბელაშვილი აღმოჩნდა. არა. და აი რატომ. მწამს, რომ ძმ. ვახვახიშვილები და გ. აბაშიძეს, თუ სცოდნოდათ ვინც იყო კარბელაშვილი, ახლოც არ გაიკარებდნენ. გეტყობათ გინდათ კიდევ ვიღაცა გარშემო დატრიალდეთ, ვიღასაც შესახებ იწყებთ საქმეს. დამილოცია თქვენთვის ასეთი საქმიანობა. ერთი სიტყვით თქვენისთანა კაცთან კამათი შეუძლებელია. განა რიგიანი კაცი [illegible], ლანძღავს და ყველა [illegible] მოპირდაპირეს საწინააღმდეგოდ. თქვენთან კამათს ყოველივე შინაარსი დაეკარგა. შარშანდელი ჩემი მოწინააღმდეგენი, გარდა კარბელაშვილისა, დაინტერესებულნი იყვნენ ამხანაგობის ბედ-იღბლით და, რადგანაც ივ. კარბელაშვილმა, თუ სხვამ, არ ვიცი, საქმე მათ მრუდეთ დაანახვა, ისინიც შეეკითხნენ. ყველა საზოგადოების წევრს უფლება აქვს ასე მოიქცეს. მაგრამ თქვენი ზრახვანი მეტად დაბალი ღირსებისანია და კამათსაც ასეთი ხასიათი ეძლევა. აბა დამიგდე ყური მე რეები შემეძლო მეთქვა თქვენ შესახებ, მაგრამ ჩემს თავს ამის თქმის ნებას არ ვაძლევ. ჯაშუში ივ. კარბელაშვილი მე მაბრალებდა ამხანაგობის ფულის გაფლანგვას, ამასვე მაბრალებს სოსო მაჭავარიანი; მოვიდა კარბელაშვილი თელავში და ერთმანეთს გადაეკიდა მთელი საზოგადოება. მოვიდა მაჭავარიანი და ესევე ერთმანეთზე აგვამხედრა; ჯაშუშმა კარბელაშვილმა დაიწყო ჩემზე ცილის წამება—მაჭავარიანი აგრძელებს მის საქმეს და სხ. და სხ. მოგწონთ ასეთი კალმოსნობა. ხედავთ როგორ ახლო მდგომხართ ჯაშუშთან. კიდევ სხვაც ბევრი ხელი-ხელ საგომბინებელი მარგალიტებია გაბნეული თქვენ წერილებში, მაგრამ ამაზე ვისა სცალიან ან საწერად, ან საბრძოლად. დღეს იქით ვსპობ თქვენთან ყოველივე კამათს და თქვენი მოქმედების დასაფასებლად მივმართავ სამედიატორო სასამართლოს.

თქვენი ბრალდებანი ჩემ წინააღმდეგ „სოფლის მუშის“ № 2-ში შემდეგია:

1. 9 მკათათვეს თელავის შემნახველ-გამსესხებელ ამხანაგობის კრებაზედ დ. ლუკაშვილმა გლეხები აალელვა აღნიშნულ ამხანაგობის გამგეობის წინააღმდეგ—მან უთხრა გლეხებს:

„პური იმიტომ აღარა გაქვთ, რომ მე დამითხოვეს ბანკიდან და იქ აღარა ვარ; როცა მე იქ ვიყავი, აკი ბევრი პურიც მომქონდა; ახლაც ბევრი ფქვილი მაქვს მოტანილი მცხეთაში, ნებას არ მაძლევენ, თორემ ურმებით გადმოვზიდავდი თბილისზე. თუ ამირჩევთ, მე გაგიკეთებთ ყველაფერ საქმესაო“.

გლეხებმაც იყვირეს ლუკაშვილი გვინდაო და ნება არ მისცეს წაეკითხათ წარსული წლის ანგარიშები 2), საიდანაც ნათლადა სჩანს დ. ლუკაშვილისაგან ფულის გაფლანგვა, მისი თაღლითობა და სიყალბე“.

აი ეს ორი ბრალდება სამედიატორო სასამართლოს წინაშე უნდა დაამტკიცოთ. თუ ვერ დაამტკიცებთ, მაშინ 24 საათში [illegible] და მისი მაზრა სამუდამოდ უნდა დასტოვოთ. ამასთან ვე სარევოლიუციო და სხვა საზოგადო ხასიათის დაწესებულებებში და პარტიებში შესვლის ნება აღარ უნდა გქონდეთ და სადაც ეხლა ხართ იქიდანაც უნდა გამოხვიდეთ. თუ მე გავმტყუნდი, ესევე დავიმსახურო. ამასთანავე ნებას გაძლევთ რაც კი სისაძაგლის მოგონება შეგიძლიანთ, ყველაფერი დამაკისროთ მე, რაზედაც წინ და წინ თანხმობას ვაცხადებ. გასამართლება სადაც უნდა მოხდეს, ჩემთვის სულ ერთია. სასამართლო მალე უნდა შესდგეს. სასამართლოს გადაწყვეტილება გაზეთებში უნდა დაიბეჭდოს. ხარჯები მტყუანს უნდა დაეკისროს. ჯერჯერობით მედიატორად ვასახელებ ცნობილ სოციალ-დემოკრატს პეტრე ქავთარაძეს. დანარჩენებსაც დავასახელებ, მაგრამ ჯერ მათი თანხმობა არ მიმიღია, გვარებს შეგატყობინებთ დეპეშით, რომლის პირსაც „საქართველოს“ და „ერთობის“ რედაქციებს წარვუდგენ. თქვენც დაუყოვნებლივ დაასახელეთ მედიატორები, თორემ კიდევ რაიმე მიზეზს მოიგონებთ და ხალხის მზადებას შეუდგებით. და ვინ იცის ეს ჩვენი კამათიც პარტიულ გამოსვლად მოაჩვენოთ ზოგიერთ გულუბრყვილოებს.

დ. ლუკაშვილი.

*) რედაქცია ამით სპობს კამათს ამ საგანზე

რედაქტორი გრიგოლ ვეშაპელი.

კალენდარი

პარასკევი, მარიამობისთვის

25

ქართვ. ეკლეს. ნაწ. წმ. მოციქულისა ბართლომესი; წმ. მოც. ტიტესი.

მაჰმად. ჯუმა 20 რიც. ზულყადისა 1335 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. იომშიშ 20 რ. ელულ 5677 წ. ქვ. შექ.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მოძრაობა

(დრო ნაჩვენებია თბილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისაკენ	საფ. № 3,	11.08	დილ.
„	სამგზ. № 9,	11.48	საღ.
ბორჯომისაკენ	სამგზ. № 19,	8,20	დღ.
„ „	№ 17,	8.27	დილ.
გორისაკენ	სამგზ. № 61,	9.10	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ. № 6,	9.20	დილ.
„	სამგზ. № 8,	8.54	დღ.
„	საფ. № 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ. № 4-8,	11.13	საღ.

თბილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ. № 10,	7.51	დილ.
„	საფ. № 4,	8.38	საღ.
ბორჯ.-ბაკურ.	სამგზ. № 20,	7.48	დილ.
„	სამგზ. № 18,	10.12	საღ.
გორიდან	სამგზ. № 62,	6.34	საღ.
ბაქოდან	საფ. № 3,	10.03	დილ.
„	სამგზ. № 7,	4.13	საღ.
„	ჩქარ. № 5,	10.40	საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ. № 3***,	8.10	დილ.

თეფზის მრავალ[illegible]

ძმ. მეზველოვები

[illegible] ქუჩა, [illegible] სახ., № 3, ტელეფონი № 112.

[illegible] (წ.)

ვაჭრობისა და მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი

კომერციულ ცოდნათა

კ უ რ ს ე ბ ი

ტ. მ. ფილოიანისა

ორივე სქესისთვის

(თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 24, ტელ. № 976).

თხოვნები მიიღება: 4—5 საათ. საღამოთი. მეცადინეობა დაიწყება 15 სექტემბერს. პროგრამები და წესდებანი მსურველთ გაეგზავნებათ, ან მიეცემათ უსასყიდლოთ კურსების კანცელარიაში.

თ—734—6

სტამბა „ცხოვრება“ [illegible] შესახვევი № 4 [illegible]